

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

6.2 षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

Contents

1	TS 6.2.1.1	6
2	TS 6.2.1.2	7
3	TS 6.2.1.3	8
4	TS 6.2.1.4	8
5	TS 6.2.1.5	9
6	TS 6.2.1.6	10
7	TS 6.2.1.7	11
8	TS 6.2.2.1	12
9	TS 6.2.2.2	13
10	TS 6.2.2.3	14
11	TS 6.2.2.4	15
12	TS 6.2.2.5	16
13	TS 6.2.2.6	16

14	TS 6.2.2.7	17
15	TS 6.2.3.1	18
16	TS 6.2.3.2	19
17	TS 6.2.3.3	20
18	TS 6.2.3.4	21
19	TS 6.2.3.5	22
20	TS 6.2.4.1	23
21	TS 6.2.4.2	24
22	TS 6.2.4.3	24
23	TS 6.2.4.4	25
24	TS 6.2.4.5	26
25	TS 6.2.5.1	27
26	TS 6.2.5.2	28
27	TS 6.2.5.3	29

28	TS 6.2.5.4	30
29	TS 6.2.5.5	31
30	TS 6.2.6.1	32
31	TS 6.2.6.2	33
32	TS 6.2.6.3	34
33	TS 6.2.6.4	35
34	TS 6.2.7.1	36
35	TS 6.2.7.2	37
36	TS 6.2.7.3	37
37	TS 6.2.7.4	38
38	TS 6.2.7.5	39
39	TS 6.2.8.1	40
40	TS 6.2.8.2	41
41	TS 6.2.8.3	42

42	TS 6.2.8.4	43
43	TS 6.2.8.5	44
44	TS 6.2.8.6	44
45	TS 6.2.9.1	45
46	TS 6.2.9.2	46
47	TS 6.2.9.3	47
48	TS 6.2.9.4	48
49	TS 6.2.10.1	49
50	TS 6.2.10.2	50
51	TS 6.2.10.3	51
52	TS 6.2.10.4	52
53	TS 6.2.10.5	52
54	TS 6.2.10.6	53
55	TS 6.2.10.7	55

56	TS 6.2.11.1	56
57	TS 6.2.11.2	57
58	TS 6.2.11.3	57
59	TS 6.2.11.4	58

1 TS 6.2.1.1

TS 6.2.1.1

Samhita Paata

यदुभौ विमुच्याऽऽ*तिथ्यं गृह्णीयाद्-यज्ञं विच्छिन्धाद्-यदुभाव-विमुच्य यथाऽनागतायाऽऽतिथ्यं क्रि-
यते तादृगेव तद्-विमुक्तो-ऽन्योऽनुद्वान् भवत्य विमुक्तोऽन्यो-ऽथाऽऽ*तिथ्यं गृह्णाति यज्ञस्य सन्तत्या
पत्यन्वारभते पत्नी हि पारीणह्यस्येशे पत्न्यै वानुमतं निर्वपति यद्वै पत्नी यज्ञस्य करोति मिथुनं
तदथो पत्न्या एवै- []

Pada Paata

यत् । उभौ । विमुच्येति वि-मुच्य । आतिथ्यम् । गृह्णीयात् । यज्ञम् । वीति । छिन्धात् ।
यत् । उभौ । अविमुच्येत्यवि - मुच्य । यथा । अनागतायेत्यना-गताय । आतिथ्यम् । क्रियते
। तादृक् । एव । तत् । विमुक्त इति वि - मुक्तः । अन्यः । अनुद्वान् । भवति । अविमुक्त
इत्यवि - मुक्तः । अन्यः । अथ । आतिथ्यम् । गृह्णाति । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं - तत्यै
। पत्नी । अन्वारभत इत्यनु - आरभते । पत्नी । हि । पारीणह्यस्येति पारि - नह्यस्य । ईशे
। पत्न्या । एव । अनुमतमित्यनु - मतम् । निरिति । वपति । यत् । वै । पत्नी । यज्ञस्य
। करोति । मिथुनम् । तत् । अथो इति । पत्न्याः । एव ।

2 TS 6.2.1.2

TS 6.2.1.2

Samhita Paata

-ष य॒ज्ञस्या॑न्वार॒भु॒ञ्ज॑ः ऽन॒वच्छि॑त्त्यै याव॑द्भि॒र्वै राजा॑ऽनु॒च॒रैरा॑गच्छ॑ति॒ सर्वे॑भ्यो॒ वै तेभ्य॑ आ॒तिथ्यं॑
क्रिय॑ते छन्दा॑ऽसि॒ खलु॑ वै सोम॑स्य॒ राज्ञो॑ऽनु॒च॒राण्य॑ग्ने-रा॒तिथ्य॑म॒सि विष्ण॑वे॒ त्वेत्या॑ह गाय॒त्रिया॑ ए॒वै-
तेन॑ करो॒ति सोम॑स्याऽऽ*ति॒थ्यम॑सि॒ विष्ण॑वे॒ त्वेत्या॑ह त्रि॒ष्टुभे॑ ए॒वैतेन॑ करो॒त्यति॑थेरा॒तिथ्य॑म॒सि विष्ण॑वे॒
त्वेत्या॑ह जग॑त्या- []

Pada Paata

ए॒षः । य॒ज्ञस्य॑ । अ॒न्वा॒र॒भु॒ञ्ज॑ इत्य॑नु - आ॒र॒भु॒ञ्ज॑ः । अ॒न॒वच्छि॑त्त्या॒ इत्य॑न॒व - छि॑त्त्यै । याव॑द्भि॒र्वै
याव॑त् - भिः । वै । राजा॑ । अ॒नु॒च॒रैरि॑त्य॑नु - च॒रैः । आ॒गच्छ॑तीत्या॑ - गच्छ॑ति । सर्वे॑भ्यः
। वै । तेभ्यः॑ । आ॒तिथ्य॑म् । क्रि॒य॒ते । छन्दा॑ऽसि । खलु॑ । वै । सोम॑स्य । राज्ञः॑ ।
अ॒नु॒च॒राणी॑त्य॑नु - च॒राणि॑ । अ॒ग्नेः । आ॒तिथ्य॑म् । अ॒सि । विष्ण॑वे । त्वा॒ । इति॑ । आ॒ह ।
गा॒य॒त्रियै॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रो॒ति । सोम॑स्य । आ॒तिथ्य॑म् । अ॒सि । विष्ण॑वे । त्वा॒ । इति॑
। आ॒ह । त्रि॒ष्टुभे॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रो॒ति । अति॑थेः । आ॒तिथ्य॑म् । अ॒सि । विष्ण॑वे ।
त्वा॒ । इति॑ । आ॒ह । जग॑त्यै ।

3 TS 6.2.1.3

TS 6.2.1.3

Samhita Paata

ए॒वैतेन॑ करोत्य॒ग्रयै॑ त्वा रा॒यस्पोष॑दा॒न्त्रे वि॒ष्णवे॑ त्वेत्या॑हानु॒ष्टुभ॑ ए॒वैतेन॑ करोति श्ये॒नाय॑ त्वा सोम॒भृते॑
वि॒ष्णवे॑ त्वेत्या॑ह गाय॒त्रिया॑ ए॒वैतेन॑ करोति पञ्च कृ॒त्वो गृ॒ह्णाति॑ पञ्चा॒क्षरा॑ प॒ङ्क्तिः॑ पा॒ङ्क्तो य॒ज्ञो य॒ज्ञमे॒वाव॑
रुन्धे॑ ब्रह्म॒वादि॒नो वद॑न्ति कस्मा॑त् स॒त्याद्-गा॑य॒त्रिया॑ उ॒भयत॑ आ॒तिथ्य॑स्य क्रिय॒त इति॑ यदे॒वादः॑
सोम॒मा- []

Pada Paata

ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ । अ॒ग्रयै॑ । त्वा । रा॒यस्पोष॑दा॒न्त्र इति॑ रा॒यस्पोष॑ - दा॒न्त्रे । वि॒ष्णवे॑ ।
त्वा । इति॑ । आ॒ह । अ॒नुष्टु॒भ इत्य॑नु - स्तु॒भे । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ । श्ये॒नाय॑ । त्वा ।
सोम॒भृते॑ इति॑ सोम॑ - भृ॒ते । वि॒ष्णवे॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह । गा॒य॒त्रियै॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑
। पञ्च॑ । कृ॒त्वः । गृ॒ह्णाति॑ । पञ्चा॒क्षरेति॑ पञ्च॑ - अ॒क्षरा॑ । प॒ङ्क्तिः॑ । पा॒ङ्क्तः॑ । य॒ज्ञः । य॒ज्ञम् ।
ए॒व । अवे॑ति । रु॒न्धे । ब्रह्म॒वादि॒न इति॑ ब्रह्म॑ - वा॒दिनः॑ । वद॑न्ति । कस्मा॑त् । स॒त्यात् ।
गा॒य॒त्रियै॑ । उ॒भयतः॑ । आ॒तिथ्य॑स्य । क्रिय॒ते । इति॑ । यत् । ए॒व । अ॒दः । सोम॑म् । ए॒ति ।

4 TS 6.2.1.4

TS 6.2.1.4

Samhita Paata

अहरत् तस्माद्-गायत्रिया उभयत आतिथ्यस्य क्रियते पुरस्ताच्चो परिष्ठाच्च शिरो वा एतद् यज्ञस्य
यदातिथ्यं नवकपालः पुरोडाशो भवति तस्मान्नवधा शिरो विष्युतं नवकपालः पुरोडाशो भवति
ते त्रयस्त्रिकपालास्त्रिवृता स्तोमेन संमितास्तेजस्त्रिवृत् तेज एव यज्ञस्य शीरूषन् दधाति नवकपालः
पुरोडाशो भवति ते त्रयस्त्रिकपालास्त्रिवृता प्राणेन संमितास्त्रिवृद्वै- []

Pada Paata

अहरत् । तस्मात् । गायत्रियै । उभयतः । आतिथ्यस्य । क्रियते । पुरस्तात् । च ।
उपरिष्ठात् । च । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । आतिथ्यम् । नवकपाल इति नव
- कपालः । पुरोडाशः । भवति । तस्मात् । नवधेति नव - धा । शिरः । विष्युतमिति वि -
स्यूतम् । नवकपाल इति नव - कपालः । पुरोडाशः । भवति । ते । त्रयः । त्रिकपाला इति
त्रि - कपालाः । त्रिवृतेति त्रि - वृता । स्तोमेन । संमिता इति सं - मिताः । तेजः । त्रिवृदिति
त्रि - वृत् । तेजः । एव । यज्ञस्य । शीरूषन् । दधाति । नवकपाल इति नव-कपालः ।
पुरोडाशः । भवति । ते । त्रयः । त्रिकपाला इति त्रि - कपालाः । त्रिवृतेति त्रि-वृता ।
प्राणेनेति प्र-अनेन । संमिता इति सं-मिताः । त्रिवृदिति त्रि - वृत् । वै ।

5 TS 6.2.1.5

TS 6.2.1.5

Samhita Paata

प्राण-स्त्रिवृतमेव प्राणमभिपूर्वं यज्ञस्य शीरुषन् दधाति प्रजापतेर्वा एतानि पक्ष्माणि यदश्ववाला ऐक्ष्वी
तिरश्ची यदाश्ववालः प्रस्तुरो भवत्यैक्ष्वी तिरश्ची प्रजापतेरेव तच्चक्षुः संभरति देवा वै या आहु-
तीरजुह्वुस्ता असुरा निष्कावमादुन् ते देवाः कर्ष्मर्यमपश्यन् कर्मण्यो वै कर्मनेन कुर्वीतेति ते
कर्ष्मर्यमयान् परिधीन- []

Pada Paata

प्राण इति प्र -अनः । त्रिवृतमिति त्रि - वृतम् । एव । प्राणमिति प्र -अनम् । अभिपूर्वमित्यभि
- पूर्वम् । यज्ञस्य । शीरुषन् । दधाति । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । वै । एतानि । पक्ष्माणि
। यत् । अश्ववाला इत्यश्व - वालाः । ऐक्ष्वी इति । तिरश्ची इति । यत् । आश्ववाल इत्याश्व
- वालः । प्रस्तुर इति प्र - स्तुरः । भवति । ऐक्ष्वी इति । तिरश्ची इति । प्रजापतेरिति प्रजा
-पतेः । एव । तत् । चक्षुः । समिति । भरति । देवाः । वै । याः । आहुतीरित्या - हुतीः
। अजुह्वुः । ताः । असुराः । निष्कावम् । आदुन् । ते । देवाः । कर्ष्मर्यम् । अपश्यन्
। कर्मण्यः । वै । कर्म । एनेन । कुर्वीत । इति । ते । कर्ष्मर्यमयानिति कर्ष्मर्य - मयान्
। परिधीनिति परि - धीन् ।

6 TS 6.2.1.6

TS 6.2.1.6

Samhita Paata

-कुर्वत तैर्वै ते रक्षास्यपाघ्नत यत् कर्ष्मर्यमयाः परिधयो भवन्ति रक्षसामपहत्यै सः स्पर्शयति

रक्ष॑सा॒मन॑न्व-व॒चारा॒य न पु॒रस्ता॒त् परि॑ द॒धात्या॑दित्यो ह्ये॒वोद्यन् पु॒रस्ता॒द्-रक्षा॑स्यप॒हन्त्यु॒र्ध्वे स॒-
मिधा॒वा द॑धात्युपरि॑ष्टादे॒व रक्षा॑स्यपं ह॒न्ति यजु॑षा॒ऽन्यां तू॒ष्णीम॒न्यां मि॑थुन॒त्वाय॒ द्वे आ द॑धाति
द्वि॒पाद्-यज॑मानः॒ प्रति॑ष्ठित्यै ब्र॒ह्मवा॒दिनो॑ वदन्त्य- []

Pada Paata

अ॒कुर्व॑त् । तैः । वै । ते । रक्षा॑सि । अपेति॑ । अ॒घ्नत् । यत् । का॒र्ष्मर्य॑मया॒ इति॑ का॒र्ष्मर्य॑
- मयाः॑ । परि॑धय॒ इति॑ परि - धयः॑ । भव॑न्ति । रक्ष॑साम् । अप॑हत्या॒ इत्यपं॑ - ह॒त्यै । समि॑ति
। स्प॒रु॒शय॑ति । रक्ष॑साम् । अन॑न्वव॒चारा॒येत्यन॑नु - अ॒व॒चा॒रा॒य । न । पु॒रस्ता॑त् । परि॑ति ।
दुधा॑ति । आ॒दित्यः॑ । हि । ए॒व । उ॒द्यन्ति॑त्यु॒त्- यन् । पु॒रस्ता॑त् । रक्षा॑सि । अ॒प॒हन्ती॑त्यप
- हन्ति॑ । ऊ॒र्ध्वे इति॑ । स॒मिधा॑विति॒ सं - इधौ॑ । एति॑ । दुधा॑ति । उ॒परि॑ष्टात् । ए॒व ।
रक्षा॑सि । अपेति॑ । ह॒न्ति । यजु॑षा । अ॒न्याम् । तू॒ष्णीम् । अ॒न्याम् । मि॑थुन॒त्वायेति॑ मिथुन
- त्वाय॑ । द्वे इति॑ । एति॑ । दुधा॑ति । द्वि॒पादि॑ति॒ द्वि - पात् । यज॑मानः । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति
- स्थि॒त्यै । ब्र॒ह्मवा॒दिन॑ इति॒ ब्रह्म - वा॒दिनः॑ । व॒दन्ति॑ ।

7 TS 6.2.1.7

TS 6.2.1.7

Samhita Paata

-ग्निश्च॒ वा ए॒तौ सोम॑श्च क॒था सोमा॑याऽऽति॒थ्यं क्रि॑यते नाग्र॒य इति॑ यदु॒ग्राव॑ग्निं म॑थित्वा प्र॒हर॑ति
तेनै॒वाग्र॑य॒ आति॑थ्यं क्रि॒यते ऽथो॒ खल्वा॑हु॒रग्निः॑ सर्वा॒ देवता॑ इति॒ यद्ध॑वि॒रासा॑द्याग्निं मन्थ॑ति ह॒व्यायै॑-

वाऽऽस॑न्नाय॒ सर्वा॑ दे॒वता॑ जनयति ॥

Pada Paata

अ॒ग्निः । च॒ । वै । ए॒तौ । सोमः॑ । च॒ । क॒था । सोमा॑य । अ॒ति॒थ्यम् । क्रि॒यते॑ । न
। अ॒ग्रये॑ । इति॑ । यत् । अ॒ग्नौ । अ॒ग्निम् । म॒थित्वा । प्र॒हर॒तीति॑ प्र - हर॑ति । तेन॑ ।
ए॒व । अ॒ग्रये॑ । अ॒ति॒थ्यम् । क्रि॒यते॑ । अथो॑ इति॑ । खलु॑ । आ॒हुः । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ ।
दे॒वताः॑ । इति॑ । यत् । ह॒विः । आ॒साद्ये॒त्या - साद्य॑ । अ॒ग्निम् । मन्थ॑ति । ह॒व्याय॑ । ए॒व
। आस॑न्नायेत्या - स॒न्नाय॑ । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । ज॒नय॑ति ॥

8 TS 6.2.2.1

TS 6.2.2.1

Samhita Paata

दे॒वा॒सुराः॑ संय॑त्ता आस॒न् ते दे॒वा मि॒थो विप्रि॑या आस॒न् तेऽ(१)न्यो॑ऽन्यस्मै॒ ज्यैष्ठ्या॑यातिष्ठ॒मानाः॑
पञ्च॑धा व्य॒क्राम॑न्नाग्निर्वसु॑भिः सोमो॑ रु॒द्रैरिन्द्रो॑ म॒रुद्भिर्वरु॑ण आ॒दित्यैर्बृ॒हस्पति॑र्वि॒श्वैर्दे॒वैस्ते॑ ऽम॒न्य॒न्तासु॑रेभ्यो वा इ॒दं भ्रातृ॑व्येभ्यो र॒द्ध्यामो॑ यन्मि॒थो विप्रि॑याः स्मो या न॑ इ॒माः प्रि॒यास्तनु॑वस्ताः
स॒मव॑द्याम॒है ताभ्यः॑ स निर॑ः ऋ॒च्छाद्यो॑- []

Pada Paata

दे॒वा॒सुरा॑ इति॑ दे॒व - अ॒सुराः॑ । संय॑त्ता इति॑ सं-य॒त्ताः । आ॒स॒न् । ते । दे॒वाः । मि॒थः ।

विप्रिया॒ इति॑ वि - प्रियाः॒ । आ॒स॒न् । ते । अ॒न्यः । अ॒न्यस्मै॑ । ज्यैष्ठ्या॑य । अति॑ष्ठमानाः ।
 प॒ञ्च॒धेति॑ पञ्च॒धा । वी॒ति । अ॒क्राम॑न् । अ॒ग्निः । वसु॑भिरिति॒ वसु॑ - भिः । सोमः॑ । रु॒द्रैः ।
 इन्द्रः॑ । म॒रुद्भिरिति॑ म॒रुत् - भिः । वरु॑णः । आ॒दित्यैः॑ । बृह॒स्पतिः॑ । विश्वैः॑ । दे॒वैः । ते
 । अ॒म॒न्य॒न्त॒ । असु॑रेभ्यः । वै । इ॒दम् । भ्रातृ॑व्येभ्यः । र॒द्ध्या॒म् । यत् । मि॒थः । विप्रिया॒
 इति॑ वि - प्रियाः॒ । स्मः । याः । नः । इ॒माः । प्रियाः॒ । त॒नुवः॑ । ताः । स॒मव॑द्यामहा
 इति॑ सं - अव॑द्यामहै । ताभ्यः॑ । सः । निरिति॑ । ऋ॒च्छा॒त् । यः ।

9 TS 6.2.2.2

TS 6.2.2.2

Samhita Paata

नः प्रथ॑मो(१)ऽन्योऽन्यस्मै॑ द्रु॒ह्या॒दिति॑ तस्मा॒द्यः सता॑नूनप्त्रिणां प्रथ॑मो द्रु॒ह्या॒ति स आ॒र्ति॒मा॒च्छति॑ यत्
 ता॑नूनप्त्रः॒ संम॑व॒द्यति॑ भ्रातृ॑व्याभिभूत्यै भव॑त्यात्मना॒ परा॑ऽस्य भ्रातृ॑व्यो भवति॒ पञ्च॑ कृत्वोऽव॑द्यति
 पञ्च॑धा हि ते तथ् संम॑वाद्यन्ताथो पञ्चा॑क्षरा प॒ङ्क्तिः पाङ्क्तो॑ यज्ञो य॒ज्ञमे॒वाव॑ रुन्ध॒ आप॑तये त्वा गृह्णामी॒-
 त्या॑ह प्रा॒णो वा- []

Pada Paata

नः । प्रथ॑मः । अ॒न्यः । अ॒न्यस्मै॑ । द्रु॒ह्या॒त् । इति॑ । तस्मा॑त् । यः । सता॑नूनप्त्रिणा॒-
 मिति॑ स - ता॑नूनप्त्रिणा॒म् । प्रथ॑मः । द्रु॒ह्या॒ति । सः । आ॒र्ति॒म् । एति॑ । ऋ॒च्छति॑ । यत्
 । ता॑नूनप्त्रमिति॑ ता॒नू - न॒प्त्रम् । संम॑व॒द्यतीति॑ सं-अ॒व॒द्यति॑ । भ्रातृ॑व्याभिभूत्या॒ इति॑ भ्रातृ॑व्य-

अ॒भि॒भू॒त्यै । भ॒व॒न्ति । आ॒त्म॒ना । प॒रेति॑ । अ॒स्य । भ्रातृ॑व्यः । भ॒व॒ति । प॒ञ्च । कृ॒त्वं ।
 अ॒वेति॑ । द्य॒ति । प॒ञ्च॒धेति॑ प॒ञ्च - धा । हि । ते । तत् । स॒म॒वा॒द्यन्तेति॑ सं - अ॒वा॒द्यन्त॑ ।
 अथो॒ इति॑ । प॒ञ्चाक्ष॑रेति॒ पञ्च - अ॒क्ष॒रा । प॒ङ्क्तिः । पा॒ङ्क्तः । य॒ज्ञः । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒वेति॑
 । रु॒न्धे । आ॒प॒तय॑ इत्या - प॒त॒ये । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । इति॑ । आ॒ह । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । वै ।

10 TS 6.2.2.3

TS 6.2.2.3

Samhita Paata

आ॒प॒तिः प्रा॒णमे॒व प्री॑णाति॒ परि॑प॒तय॑ इत्या॒ह मनो॑ वै परि॑प॒ति॒र्मन॑ ए॒व प्री॑णाति॒ तनू॑न॒प्त्र इत्या॒ह त॒नुवो॑
 हि ते ताः स॒म॒वा॒द्यन्त॑ शा॒क॒रायेत्या॒ह श॒क्त्यै॑ हि ते ताः स॒म॒वा॒द्यन्त॑ श॒क्म॒-ओ॒जि॑ष्ठाय॒त्याहौ॒जि॑ष्ठः हि
 ते त द्वा॒त्म॒नः स॒म॒वा॒द्यन्ता॒-ना॑धृष्ट॒मस्य॑नाधृ॒ष्य॒-मि॒त्या॒हाना॑धृष्टः ह्ये॒तद॑नाधृ॒ष्यं दे॒वाना॑मो॒ज॒- []

Pada Paata

आ॒प॒ति॒रि॒त्या - प॒तिः । प्रा॒णमि॑ति॒ प्र - अ॒नम् । ए॒व । प्री॑णा॒ति । परि॑प॒तय॑ इति॒ परि॑ - प॒त॒ये ।
 इति॑ । आ॒ह । मनः॑ । वै । परि॑प॒ति॒रिति॒ परि॑ - प॒तिः । मनः॑ । ए॒व । प्री॑णा॒ति । तनू॑न॒प्त्र
 इति॒ तनू॑ - न॒प्त्रे । इति॑ । आ॒ह । त॒नुवः॑ । हि । ते । ताः । स॒म॒वा॒द्यन्तेति॑ सं- अ॒वा॒द्यन्त॑ ।
 शा॒क॒राय॑ । इति॑ । आ॒ह । श॒क्त्यै॑ । हि । ते । ताः । स॒म॒वा॒द्यन्तेति॑ सं- अ॒वा॒द्यन्त॑ । श॒क्म॒न्
 । ओ॒जि॑ष्ठाय । इति॑ । आ॒ह । ओ॒जि॑ष्ठम् । हि । ते । तत् । आ॒त्म॒नः । स॒म॒वा॒द्यन्तेति॑
 सं- अ॒वा॒द्यन्त॑ । अना॑धृष्ट॒मि॒त्यना॑ - धृष्टम् । अ॒सि । अ॒ना॒धृ॒ष्यमि॒त्यना॑ - धृ॒ष्यम् । इति॑ । आ॒ह

। अनाधृष्टमित्यना - धृष्टम् । हि । एतत् । अनाधृष्टमित्यना - धृष्टम् । देवानाम् । ओजः ।

11 TS 6.2.2.4

TS 6.2.2.4

Samhita Paata

इत्याह देवानाः ह्येतदोजोऽभिशस्तिपा अनभिशस्तेन्यमित्याहा-भिशस्तिपा ह्येतद -नभिशस्तेन्यमनु
मे दीक्षां दीक्षापति-मन्यतामित्याह यथायजुरेवैतद्-घृतं वै देवा वज्रं कृत्वा सोममघ्न-न्नन्तिकमिव ख-
लु वा अस्यैतच्चरन्ति यत् तानूनप्त्रेण प्रचरन्त्यः शुरः शुस्ते देव सोमाऽऽप्यायतामित्याह य- []

Pada Paata

इति । आह । देवानाम् । हि । एतत् । ओजः । अभिशस्तिपा इत्यभिशस्ति-पाः । अ-
नभिशस्तेन्यमित्यनभि - शस्तेन्यम् । इति । आह । अभिशस्तिपा इत्यभिशस्ति - पाः । हि
। एतत् । अनभिशस्तेन्यमित्यनभि - शस्तेन्यम् । अन्विति । मे । दीक्षाम् । दीक्षापतिरिति
दीक्षा - पतिः । मन्यताम् । इति । आह । यथायजुरिति यथा - यजुः । एव । एतत् ।
घृतम् । वै । देवाः । वज्रम् । कृत्वा । सोमम् । अघ्नन् । अन्तिकम् । इव । खलु । वै
। अस्य । एतत् । चरन्ति । यत् । तानूनप्त्रेणेति तानू - नप्त्रेण । प्रचरन्तीति प्र - चरन्ति
। अशुरः शुरित्यः शुरः-अशुः । ते । देव । सोम । एति । प्यायताम् । इति । आह । यत् ।

12 TS 6.2.2.5

TS 6.2.2.5

Samhita Paata

-दे॒वास्या॑पु॒वा॒यते॑ यन्मी॒यते॑-तदे॒वास्या॑तेनाऽऽ *प्या॑य॒य॒त्या तु॒भ्यमिन्द्रः॑ प्या॒यता॑मा त्वमिन्द्रा॑य प्या॒यस्वेत्या॑-
हो॒भावे॑वेन्द्रं च॒ सोमं॑ चाऽऽ*प्या॑य॒य॒त्या प्या॑य॒य स॒खीन्श्च॑ स॒न्या मे॒धये॑त्या॒ह॒र्त्विजो॑ वा अ॒स्य स॒खा-
य॒स्ताने॒वाऽऽ*प्या॑य॒यति॑ स्व॒स्ति ते॑ दे॒व सोम॑ सु॒त्यामं॑शी॒ये- []

Pada Paata

ए॒व । अ॒स्य । अ॒पु॒वा॒यते॑ । यत् । मी॒यते॑ । तत् । ए॒व । अ॒स्य । ए॒तेन॑ । ए॒ति ।
प्या॒य॒यति॑ । ए॒ति । तु॒भ्यम् । इन्द्रः॑ । प्या॒य॒ताम् । ए॒ति । त्वम् । इन्द्रा॑य । प्या॒यस्व॑ ।
इ॒ति । आ॒ह । उ॒भौ । ए॒व । इन्द्रम्॑ । च॒ । सोमम्॑ । च॒ । ए॒ति । प्या॒य॒यति॑ । ए॒ति
। प्या॒य॒य । स॒खीन् । स॒न्या । मे॒धया॑ । इ॒ति । आ॒ह । ऋ॒त्विजः॑ । वै । अ॒स्य । स॒-
खा॑यः । तान् । ए॒व । ए॒ति । प्या॒य॒यति॑ । स्व॒स्ति । ते॑ । दे॒व । सोम॑ । सु॒त्याम् । अ॒शी॒य ।

13 TS 6.2.2.6

TS 6.2.2.6

Samhita Paata

-त्या॒हा ऽऽ*शि॒षमे॒वैता॑मा शी॒स्ते प्र॑ वा ए॒तेऽस्मा॑-ल्लो॒काच्च॑य॒वन्ते॑ ये सोम॑मा॒प्या॑य॒यन्त्य॑-न्तरि॒क्षदे॒व॒त्यो

हि सोम॑ आप्या॑यित॒ एष्टा॑ रायः॒ प्रेषे॑ भगा॒येत्या॑ह॒ द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑मेव नम॒स्कृत्या॑स्मिन् लो॒के प्रति॑ ति-
ष्ठन्ति दे॒वासुराः॑ सँय॑त्ता आस॒न् ते दे॒वा बिभ्य॑तोऽग्निं प्रावि॑शन् तस्मा॑दाहुर॒ग्निः सर्वा॑ दे॒वता॑ इति॒ ते- []

Pada Paata

इति॑ । आ॒ह । आ॒शिष॑मित्या॑-शिष॑म् । ए॒व । ए॒ताम् । एति॑ । शा॒स्ते । प्रेति॑ । वै । ए॒ते ।
अ॒स्मात् । लो॒कात् । च्य॒वन्ते॑ । ये । सोम॑म् । आ॒प्याय॑यन्तीत्या॑-प्या॑ययन्ति । अ॒न्तरि॑क्षदे॒वत्य॑
इत्य॑न्तरि॒क्ष-दे॒वत्यः॑ । हि । सोमः॑ । आ॒प्याय॑यित॒ इत्या - प्या॑यितः । एष्टः॑ । रायः॑ । प्रेति॑ ।
इषे॑ । भगा॑य । इति॑ । आ॒ह । द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑मिति॒ द्यावा॑ - पृथि॒वीभ्या॑म् । ए॒व । नम॒स्कृत्येति॑
नमः॑ - कृत्य॑ । अ॒स्मिन् । लो॒के । प्रतीति॑ । तिष्ठ॑न्ति । दे॒वासुरा॑ इति॑ दे॒व - अ॒सुराः॑ । सँय॑त्ता
इति॑ सं - य॒त्ताः । आ॒सन् । ते । दे॒वाः । बिभ्य॑तः । अ॒ग्निम् । प्रेति॑ । अ॒विश॑न् । तस्मा॑त्
। आ॒हुः । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । इति॑ । ते ।

14 TS 6.2.2.7

TS 6.2.2.7

Samhita Paata

ऽग्निमे॒व वरू॑थं कृ॒त्वा ऽसुरा॑न॒भ्य॑भव॒न्नग्नि॑मि॒व खलु॑ वा ए॒ष प्रवि॑शति॒ योऽवा॑न्तरदी॒क्षामु॑पैति॒ भ्रातृ॑व्या-
भिभू॑त्यै भव॑त्या॒त्मना॑ परा॑ऽस्य॒ भ्रातृ॑व्यो भव॑त्या॒त्मानं॑मे॒व दी॒क्षया॑ पाति॒ प्रजा॑म॒वान्तर॑दी॒क्षया॑ सन्त॒रां
मेख॑ला॒ऽसुमा॑य॒च्छते॑ प्र॒जा ह्या॑त्मनोऽन्त॑र॒तरा॑ त॒प्तव्र॑तो भवति॒ मद॑न्तीभिर्मा॒र्जय॑ते॒ निर्ह्य॑ग्निः शी॒तेन॑ वा-
यंति॒ समि॑द्भ्यै या ते अ॒ग्ने () रु॒द्रिया॑ त॒नूरि॑त्या॒ह स्व॑यै॒वैन॑द् दे॒वता॑या व्रतयति॒ सयो॑नि॒त्वाय॑ शान्त्यै ॥

Pada Paata

अ॒ग्निम् । ए॒व । व॒रू॒थम् । कृ॒त्वा । अ॒सुरा॑न् । अ॒भी॒ति॑ । अ॒भ॒व॒न् । अ॒ग्निम् । इ॒व । ख॒लु॑
 । वै । ए॒षः । प्रे॒ति॑ । वि॒श्रु॒ति॑ । यः । अ॒वा॒न्त॒र॒दी॒क्षामि॑त्य॒वान्तर॑ - दी॒क्षाम् । उ॒पै॒तीत्यु॑प
 - ए॒ति॑ । भ्रा॒तृ॒व्याभि॑भू॒त्या इति॑ भ्रा॒तृ॒व्य - अ॒भि॒भू॒त्यै । भ॒व॒ति॑ । आ॒त्म॒ना॑ । प॒रे॒ति॑ । अ॒स्य
 । भ्रा॒तृ॒व्यः । भ॒व॒ति॑ । आ॒त्मा॒न॑म् । ए॒व । दी॒क्षया॑ । पा॒ति॑ । प्र॒जामि॑ति॒ प्र - जा॑म् ।
 अ॒वा॒न्त॒र॒दी॒क्षये॑त्य॒वान्तर॑ - दी॒क्षया॑ । स॒न्त॒रामि॑ति॒ सं - त॒राम् । मे॒ख॒लाम् । सु॒मा॒य॑च्छ॒त इति॑
 सं - आ॒य॑च्छ॒ते । प्र॒जे॒ति॑ प्र - जा । हि । आ॒त्म॒नः॑ । अ॒न्त॒र॒त॒रेत्य॑न्त॒र - त॒रा । त॒प्त॒व॒त्
 इति॑ त॒प्त - व॒त् । भ॒व॒ति॑ । म॒द॒न्ती॑भिः । मा॒र्ज॒य॒ते । नि॒रि॒ति॑ । हि । अ॒ग्निः । शी॒तेन॑
 । वा॒य॑ति॒ । स॒मि॒द्ध्या॑ इति॑ सं॒इ॒द्ध्यै । या । ते । अ॒ग्ने () । रु॒द्रि॒या । त॒नूः । इति॑ ।
 आ॒ह॒ । स्व॒या॑ । ए॒व । ए॒न॒त् । दे॒व॒त॒या । व॒त्त॒य॒ति॑ । स॒यो॒नि॒त्वाये॑ति॒ स॒यो॒नि - त्वा॒य॑ । शा॒न्त्यै ॥

15 TS 6.2.3.1**TS 6.2.3.1****Samhita Paata**

तेषा॑मसुरा॑णां तिस्रः॑ पु॒रं आ॒स॒न्न॒य॒स्म॒व्य॒व॒मा॒ऽथ॑ रज॒ता॒ऽथ॑ ह॒रि॒णी॒ ता दे॒वा जे॑तुं नाश॑कु॒वन् ता
 उ॒प॒स॒दै॒वाजि॑गी॒षन् तस्मा॑दाहु॒र्यश्चै॒वं वे॒द॒ यश्च॑ नो॒प॒स॒दा॒ वै म॑हा॒पुरं ज॑य॒न्ती॒ति॒ त इ॒षुः॑ स॒म॑स्कु॒र्वता॒-
 ग्नि॒मनी॑कः॒ सोमः॑ श॒ल्यं वि॑ष्णुं तेज॑नं ते॒ऽब्रु॑वन् क इ॒माम॑सिष्य॒तीति॑- []

Pada Paata

तेषा॑म् । असु॑राणाम् । तिस्रः॑ । पुरः॑ । आ॒स॒न् । अ॒य॒स्मयी॑ । अ॒व॒मा । अथ॑ । र॒ज॒ता ।
 अथ॑ । हरि॑णी । ताः । दे॒वाः । जेतु॑म् । न । अ॒श॒क्रु॒व॒न् । ताः । उ॒प॒स॒देत्यु॑प - सदा॑ ।
 ए॒व । अ॒जि॒गी॒ष॒न् । तस्मा॑त् । आ॒हुः । यः । च॒ । ए॒वम् । वेद॑ । यः । च॒ । न ।
 उ॒प॒स॒देत्यु॑प - सदा॑ । वै । म॒हा॒पुर॒मिति॑ महा - पुरम् । ज॒य॒न्ति॑ । इति॑ । ते । इ॒षु॑म् । स॒मिति॑
 । अ॒कु॒र्व॒न् । अ॒ग्नि॑म् । अ॒नी॒कम् । सोम॑म् । श॒ल्य॑म् । वि॒ष्णु॑म् । तेज॑नम् । ते । अ॒ब्रु॒व॒न्
 । कः । इ॒माम् । अ॒सि॒ष्य॒ति॑ । इति॑ ।

16 TS 6.2.3.2

TS 6.2.3.2

Samhita Paata

रु॒द्र इत्य॑ब्रुवन् रु॒द्रो वै क्रू॒रः सौ॑ऽस्य॒त्विति॑ सौ॑ऽब्रवी॒द् वर॑वृणा अ॒हमे॒व प॑शूना-मधि॑पतिरसा॒नीति॑ त-
 स्मा॑द् रु॒द्रः प॑शूना-मधि॑पतिस्ताः रु॒द्रोऽवा॑सृज॒थ स तिस्रः॑ पुरो॑ भित्त्वै॒भ्यो लो॒केभ्यो॑- ऽसु॑रा॒न् प्राणु॑दत्
 यदु॑प॒सद॑ उप॒स॒द्यन्ते॑ भ्रातृ॑व्यपराणु॒त्यै नान्या॑माहु॒तिं पुर॑स्ता॒ञ्जुहु॑या॒द्यद॑न्यामाहु॒तिं पुर॑स्ता॒ञ्जुहु॑या- [

Pada Paata

रु॒द्रः । इति॑ । अ॒ब्रु॒व॒न् । रु॒द्रः । वै । क्रू॒रः । सः । अ॒स्य॒तु । इति॑ । सः । अ॒ब्र॒वी॒त्
 । वर॑म् । वृ॒णै । अ॒हम् । ए॒व । प॒शूना॑म् । अधि॑पतिरित्यधि॑ - प॒तिः । अ॒सा॒नि॒ । इति॑ ।

तस्मात् । रुद्रः । पशूनाम् । अधिपतिरित्यधि - पतिः । ताम् । रुद्रः । अवेति । असृजत् ।
 सः । तिस्रः । पुरः । भित्वा । एभ्यः । लोकेभ्यः । असुरान् । प्रेति । अनुदुत् । यत् ।
 उपसद इत्युप - सदः । उपसद्यन्त इत्युप-सद्यन्ते । भ्रातृव्यपराणुत्या इति भ्रातृव्य-पराणुत्यै । न
 । अन्याम् । आहुतिमित्या - हुतिम् । पुरस्तात् । जुहुयात् । यत् । अन्याम् । आहुतिमित्या
 - हुतिम् । पुरस्तात् । जुहुयात् ।

17 TS 6.2.3.3

TS 6.2.3.3

Samhita Paata

दन्यन्मुखं कुर्याथ सुवेणाऽघारमा धारयति यज्ञस्य प्रज्ञात्यै पराङ्तिक्रम्य जुहोति पराच एवैभ्यो
 लोकेभ्यो यजमानो भ्रातृव्यान् प्र णुदते पुनरत्याक्रम्योपसदं जुहोति प्रणुद्यैवैभ्यो लोकेभ्यो भ्रातृव्या-
 भित्वा भ्रातृव्यलोक-मभ्यारोहति देवा वै याः प्रातरुपसदं उपासीदु-न्नहस्ताभिरसुरान् प्राणुदन्त याः
 सायं रात्रियै ताभिर्यथ सायं प्रातरुपसद- []

Pada Paata

अन्यत् । मुखम् । कुर्यात् । सुवेण । आघारमित्या - धारम् । एति । धारयति । यज्ञस्य ।
 प्रज्ञात्या इति प्र - ज्ञात्यै । पराङ् । अतिक्रम्येत्यति - क्रम्य । जुहोति । पराचः । एव ।
 एभ्यः । लोकेभ्यः । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । पुनः । अत्याक्रम्येत्यति -
 आक्रम्य । उपसदमित्युप - सदम् । जुहोति । प्रणुद्येति प्र - नुद्य । एव । एभ्यः । लोकेभ्यः

। भ्रातृ॑व्यान् । जित्वा । भ्रातृ॑व्यलोकमिति॑ भ्रातृ॑व्य - लोकम् । अ॒भ्यारो॑हतीत्य॑भि - आरो॑हति । दे॒वाः । वै । याः । प्रा॒तः । उ॒प॒स॒द॒ इत्यु॑प - स॒दः । उ॒पासी॑दन्नित्यु॑प - असी॑दन् । अ॒हः । ताभिः॑ । असु॑रान् । प्रेति॑ । अ॒नु॒द॒न्त॒ । याः । सा॒यम् । रात्रि॑यै । ताभिः॑ । यत् । सा॒य॒म्प्रा॑तरिति॑ सा॒यम् - प्रा॒तः । उ॒प॒स॒द॒ इत्यु॑प - स॒दः ।

18 TS 6.2.3.4

TS 6.2.3.4

Samhita Paata

उ॒प॒स॒द्यन्ते॑ ऽहो॒रा॒त्राभ्या॑मे॒व तद् य॑ज॒मानो॑ भ्रातृ॑व्यान् प्र णु॑द॒ते याः प्रा॒तर्या॑ज्याः॑ स्यु॒स्ताः सा॒यं पु॒रो॒ऽनु॒वा॒क्याः॑ कुर्या॑दया॒तयाम॑त्वाय तिस्र उ॑प॒स॒द॒ उपै॑ति त्रय॑ इ॒मे लो॒का इ॒माने॒व लो॒कान् प्री॑णाति षट् सं प॑द्यन्ते षड्वा ऋ॒त॒वं ऋ॒तू॒ने॒व प्री॑णाति द्वा॒द॒शा॒ही॒ने सोम॑ उपै॑ति द्वा॒द॒श मा॒साः॑ स॒व॒त्स॒रः स॒व॒त्स॒रमे॒व प्री॑णाति चतु॑र्विंशतिः सं- []

Pada Paata

उ॒प॒स॒द्यन्त॑ इत्यु॑प - स॒द्यन्ते॑ । अ॒हो॒रा॒त्राभ्या॑मित्य॑हः - रा॒त्राभ्या॑म् । ए॒व । तत् । य॑ज॒मानः । भ्रातृ॑व्यान् । प्रेति॑ । नु॒द॒न्ते । याः । प्रा॒तः । या॒ज्याः॑ । स्युः । ताः । सा॒यम् । पु॒रो॒ऽनु॒वा॒क्या इति॑ पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्याः॑ । कुर्या॑त् । अया॑तयाम॒त्वायेत्य॑या॒तयाम॑ - त्वा॒य । तिस्रः । उ॒प॒स॒द॒ इत्यु॑प - स॒दः । उपेति॑ । ए॒ति । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । इ॒मान् । ए॒व । लो॒कान् । प्री॑णाति । षट् । समिति॑ । प॒द्यन्ते॑ । षट् । वै । ऋ॒त॒वं । ऋ॒तू॒न् । ए॒व । प्री॑णाति ।

द्वा॑द॒श । अ॒हीनै॑ । सोमै॑ । उपेति॑ । ए॒ति । द्वा॑द॒श । मा॒साः । स॒व॒त्स॒र इति॑ सं - व॒त्स॒रः ।
। स॒व॒त्स॒रमि॑ति सं - व॒त्स॒रम् । ए॒व । प्री॒णा॒ति । चतु॑र्वि॒ंशति॑रिति चतुः - वि॒ंश॒तिः । समि॑ति ।

19 TS 6.2.3.5

TS 6.2.3.5

Samhita Paata

प॑द्यन्ते चतु॑र्वि॒ंशति॑-र॒द्धमा॑सा अ॒र्द्धमा॑साने॒व प्री॑णा॒त्यारा॑ग्रा-म॒वान्तर॑दीक्षा-मु॒पेया॑द्यः का॒मये॑ता॒ऽस्मिन्
मे लो॒केऽर्द्ध॑कं स्या॒दित्ये॑कम॒ग्रेऽथ॒ द्वा॒वथ॒ त्री॒नथ॑ च॒तुर॑ ए॒षा वा आ॑रा॒ग्रा ऽवा॑न्तर॒दीक्षा॑ ऽस्मि॒न्नेवा॑स्मै
लो॒केऽर्द्ध॑कं भवति प॒रोव॑रीयसी-म॒वान्तर॑दीक्षा-मु॒पेया॑द्यः का॒मये॑ता॒मुष्मि॑न् मे लो॒केऽर्द्ध॑कं स्या॒दिति॑
च॒तुरो॑ऽग्रे () ऽथ॒ त्री॒नथ॑ द्वा॒वथै॑कमे॒षा वै प॒रोव॑रीयस्य-वा॒न्तर॑दीक्षा॑ ऽमुष्मि॒न्नेवा॑स्मै लो॒केऽर्द्ध॑कं
भवति ॥

Pada Paata

प॑द्यन्ते । चतु॑र्वि॒ंशति॑रिति चतुः - वि॒ंश॒तिः । अ॒र्द्धमा॑सा इत्य॑र्द्ध - मा॒साः । अ॒र्द्धमा॑सानित्य॑र्द्ध
- मा॒सान् । ए॒व । प्री॒णा॒ति । आ॑रा॒ग्रा॒मित्या॑रा - अ॒ग्रा॒म् । अ॒वा॒न्तर॑दीक्षामित्य॑वान्तर - दी॒क्षाम्
। उपे॑ति । इ॒यात् । यः । का॒मये॑त । अ॒स्मिन् । मे । लो॒के । अ॒र्द्ध॑कम् । स्या॒त् । इति॑ ।
एक॑म् । अ॒ग्रे । अथ॑ । द्वौ । अथ॑ । त्री॒न् । अथ॑ । च॒तुरः॑ । ए॒षा । वै । आ॑रा॒ग्रे॒त्यारा॑ - अ॒ग्रा
। अ॒वा॒न्तर॑दीक्षेत्य॑वान्तर - दी॒क्षा । अ॒स्मिन् । ए॒व । अ॒स्मै । लो॒के । अ॒र्द्ध॑कम् । भ॒वति॑ ।
प॒रोव॑रीयसी॒मिति॑ प॒रः - व॒री॒यसी॑म् । अ॒वा॒न्तर॑दीक्षामित्य॑वान्तर - दी॒क्षाम् । उपे॑ति । इ॒यात् ।

यः । क॒मये॑त । अ॒मुष्मि॑न् । मे । लो॒के । अ॒र्धु॑कम् । स्या॒त् । इति॑ । च॒तुरः॑ । अ॒ग्रे ()
 । अथ॑ । त्रीन् । अथ॑ । द्वौ । अथ॑ । एक॑म् । ए॒षा । वै । प॒रोव॑रीयसीति॑ प॒रः - व॒रीय॑सि
 । अ॒वा॒न्त॒र॒दी॒क्षेत्य॑वान्तर - दी॒क्षा । अ॒मुष्मि॑न् । ए॒व । अ॒स्मै । लो॒के । अ॒र्धु॑कम् । भ॒वति॑ ॥

20 TS 6.2.4.1

TS 6.2.4.1

Samhita Paata

सु॒व॒र्ग॑वा ए॒ते लो॒कं य॑न्ति॒ य उ॑प॒सद॑ उ॒प॒यन्ति॑ तेषां॑ य उ॒न्नय॑ते॒ हीय॑ते ए॒व स नो॑द॒नेषी॑ति॒ सू॒न्नीय॑मि॒व
 यो वै स्वा॒र्थेतां॑ य॒ताः श्रान्तो॑ हीय॑ते उ॒त स नि॒ष्ट्याय॑ स॒ह व॑सति॒ तस्मा॑त् स॒कृदु॒न्नीय॑ नाप॑रमु॒न्नये॑त
 द॒द्वोन्न॑येतै॒तद्वै प॑शूनाः रू॒पः रू॒पेणै॑व प॒शूना॑व रु॒न्धे- []

Pada Paata

सु॒व॒र्ग॑मिति॑ सु॒वः - गम् । वै । ए॒ते । लो॒कम् । य॒न्ति । ये । उ॒प॒सद॑ इत्यु॑प - स॒दः ।
 उ॒प॒यन्ती॑यु॑प - यन्ति॑ । तेषां॑ । यः । उ॒न्नय॑ते इत्यु॑त् - न॒यते॑ । हीय॑ते । ए॒व । सः ।
 न । उ॒दि॒ति । अ॒नेषि॑ । इति॑ । सू॒न्नीय॑मिति॑ सु - उ॒न्नीय॑म् । इ॒व । यः । वै । स्वा॒-
 र्थेता॑मिति॑ स्वा॒र्थ-इ॒ताम् । य॒ताम् । श्रान्तः॑ । हीय॑ते । उ॒त । सः । नि॒ष्ट्याय॑ । स॒ह ।
 व॑सति॒ । तस्मा॑त् । स॒कृत् । उ॒न्नीये॑त्यु॒त्-नीय॑ । न । अप॑रम् । उ॒दि॒ति । न॒येत् । द॒द्व ।
 उ॒दि॒ति । न॒येत् । ए॒तत् । वै । प॒शूना॑म् । रू॒पम् । रू॒पेण॑ । ए॒व । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।

21 TS 6.2.4.2

TS 6.2.4.2

Samhita Paata

य॒ज्ञो दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त् वि॒ष्णू रू॒पं कृ॒त्वा स पृ॑थि॒वीं प्रावि॑शत् तं दे॒वा ह॑स्ता॒न्थ स॒ र॒भ्यैच्छ॑न् त-
मिन्द्रं॑ उ॒पर्यु॑पर्य॒त्यक्रा॑म॒थ सौ॑ब्रवी॒त् को मा॒ऽयमु॑पर्यु॒पर्य॒त्यक्र॑मी॒दित्य॑हं दु॒र्गे ह॑न्तेत्य॒थ क॑स्त्वमित्य॒हं
दु॒र्गादा॑ह॒र्तेति॑ सौ॒ब्रवी॑द् दु॒र्गे वै ह॑न्ता॒वोच॑था व॒राहो॑ऽयं॒ वाम॑मोषः- []

Pada Paata

य॒ज्ञः । दे॒वेभ्यः॑ । नि॒लाय॑त् । वि॒ष्णुः । रू॒पम् । कृ॒त्वा । सः । पृ॑थि॒वीम् । प्रे॒तिं । अ॒वि॒शत्
। तम् । दे॒वाः । ह॑स्ता॒न् । स॒ र॒भ्येति॑ सं - र॒भ्यं । ऐ॒च्छन् । तम् । इन्द्रः॑ । उ॒पर्यु॑परीत्युपरि -
उ॒परि॑ । अ॒तीति॑ । अ॒क्रा॒मत् । सः । अ॒ब्रवी॑त् । कः । मा॒ । अ॒यम् । उ॒पर्यु॑परीत्युपरि - उ॒परि॑
। अ॒तीति॑ । अ॒क्र॒मीत् । इति॑ । अ॒हम् । दु॒र्ग इति॑ दुः - गे । ह॑न्ता॒ । इति॑ । अथ॑ । कः ।
त्वम् । इति॑ । अ॒हम् । दु॒र्गादि॑ति दुः - गात् । आ॒ह॒र्तेत्या॑ - ह॒र्ता । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् ।
दु॒र्ग इति॑ दुः - गे । वै । ह॑न्ता॒ । अ॒वोच॑थाः । व॒राहः॑ । अ॒यम् । वा॒म॒मोष॑ इति॑ वाम - मोषः ।

22 TS 6.2.4.3

TS 6.2.4.3

Samhita Paata

स॒प्तानां॑ गि॒रीणां॑ प॒रस्ता॑त्तु वे॒द्यमसु॑राणां बिभ॒र्ति तं॑ ज॒हि यदि॑ दु॒र्गे हन्ता॑ऽसीति॒ स दर्भ॑पु॒ञ्जीलमु॑द-
वृ॒ह्यं स॒प्त गि॒रीन् भि॒त्त्वा तम॑हन्थ॒ सौऽब्र॑वीद् दु॒र्गाद्वा आ॑ह॒र्तावो॑चथा ए॒तमा ह॑रेति॒ तमे॑भ्यो य॒ज्ञ ए॒व
य॒ज्ञमाऽह॑र॒द्यत् तद्वि॑त्तं वे॒द्यमसु॑राणा॒मवि॑न्दन्त॒ तदे॒कं वे॒द्यै वे॒दित्व॑मसु॒राणां॑- []

Pada Paata

स॒प्ताना॑म् । गि॒रीणा॑म् । प॒रस्ता॑त् । वि॒त्तम् । वे॒द्यम् । अ॒सु॒राणा॑म् । बि॒भ॒र्ति । तम् । ज॒हि
। यदि॑ । दु॒र्ग इति॑ दुः - गे । हन्ता॑ । अ॒सि । इति॑ । सः । दु॒र्भपु॒ञ्जील॑मिति॒ दर्भ॑ -
पु॒ञ्जील॑म् । उ॒द्वृ॒ह्येत्यु॑त् - वृ॒ह्यं । स॒प्त । गि॒रीन् । भि॒त्त्वा । तम् । अ॒ह॒न् । सः । अ॒ब्र॑वीत्
। दु॒र्गादि॑ति॒ दुः - गा॑त् । वै । आ॒ह॒र्तेत्या॑ - ह॒र्ता । अ॒वो॒च॒थाः । ए॒तम् । ए॒ति । ह॒र । इति॑
। तम् । ए॒भ्यः । य॒ज्ञः । ए॒व । य॒ज्ञम् । ए॒ति । अ॒ह॒र॒त् । यत् । तत् । वि॒त्तम् । वे॒द्य-
"म् । अ॒सु॒राणा॑म् । अ॒वि॑न्दन्त॒ । तत् । ए॒कम् । वे॒द्यै । वे॒दित्व॑मिति॒ वेदि॑ - त्वम् । अ॒सु॒राणा॑म् ।

23 TS 6.2.4.4

TS 6.2.4.4

Samhita Paata

वा इ॒यम॑ग्रं आसीद् याव॒दासी॑नः प॒राप॑श्य॒न्ति ताव॑द् दे॒वानां॑ ते दे॒वा अ॑ब्रुव॒न्नस्त्वे॒व नोऽस्या॑मपीति॒
किय॑द्बो दास्याम् इति॒ याव॑दि॒यश् स॑लावृ॒की त्रिः प॑रि॒क्राम॑न्ति॒ ताव॑न्नो दु॒त्तेति॑ स इन्द्रः॑ सलावृ॒की
रूपं॑ कृ॒त्वेमां॑ त्रिः सु॒र्वतः॑ प॒र्य॑क्राम॒त् तदि॑माम॒वि॑न्दन्त॒ यदि॑माम॒वि॑न्दन्त॒ तद् वे॒द्यै वे॒दित्व॑श्- []

Pada Paata

वै । इ॒यम् । अ॒ग्रे । आ॒सीत् । याव॑त् । आसी॑नः । प॒राप॑श्य॒तीति॑ प॒रा - प॑श्य॒ति । ताव॑त् ।
 । दे॒वाना॑म् । ते । दे॒वाः । अ॒ब्रुव॑न् । अस्तु॑ । ए॒व । नः । अ॒स्याम् । अ॒पीति॑ । इति॑
 । किय॑त् । वः । दा॒स्याम् । इति॑ । याव॑त् । इ॒यम् । स॒लावृ॑की । त्रिः । प॒रि॒क्राम॑तीति॑
 प॒रि॒क्राम॑ति । ताव॑त् । नः । दु॒त् । इति॑ । सः । इन्द्रः॑ । स॒लावृ॑की । रू॒पम् । कृ॒त्वा ।
 इ॒माम् । त्रिः । स॒र्वतः॑ । प॒रीति॑ । अ॒क्राम॑त् । तत् । इ॒माम् । अ॒विन्दु॑न्त । यत् । इ॒माम्
 । अ॒विन्दु॑न्त । तत् । वे॒द्यै । वे॒दित्व॑मिति॑ वे॒दि - त्वम् ।

24 TS 6.2.4.5**TS 6.2.4.5****Samhita Paata**

सा वा इ॒यं स॒र्वे॒व वे॒दिरि॑य॒ति श॑क्ष्यामीति॑ त्वा अ॒व॒माय॑ यजन्ते त्रि॒ंशत् प॒दानि॑ प॒श्चात् त्रि॑र॒श्ची
 भव॑ति ष॒ट्त्रि॑ंशत् प्रा॒ची च॑तुर्विं॒शतिः॑ पु॒रस्ता॑त् त्रि॑र॒श्ची द॑श॒दश॑ संप॑द्यन्ते द॒शाक्ष॑रा वि॒राड॒न्नं वि॑राड्
 वि॒राजै॑वा॒न्नाद्य॑म॒व रु॑न्ध उ॒द्धन्ति॑ यदे॒वास्या॑ अ॒मे॒द्धयं॑ तदप॑ ह॒न्त्युद्ध॑न्ति तस्मा॒दोष॑ध॒यः प॑रा भवन्ति
 () ब॒रु॒हिः स्तृ॑णाति॑ तस्मा॒दोष॑ध॒यः पु॒नरा॑ भ॒वन्त्युत्त॑रं ब॒रु॒हिष॑ उत्तरब॒रु॒हिः स्तृ॑णाति॑ प्र॒जा वै ब॒रु॒हि॒र्यज॑मान उत्तर ब॒रु॒हि र्यज॑मान-मे॒वा-य॑ज॒माना॒दुत्त॑रं करोति॑ तस्मा॒द्-यज॑मानो ऽय॑ज॒माना॒दुत्त॑रः ॥

Pada Paata

सा । वै । इ॒यम् । सर्वा॑ । ए॒व । वेदिः॑ । इ॒यंति॑ । श॒क्ष्या॒मि । इति॑ । तु । वै ।
 । अ॒व॒मा॒येत्य॑व - मा॒यं । य॒ज॒न्ते । त्रि॒श॒त् । प॒दानि॑ । प॒श्चात् । त्रि॒र॒श्वी॑ । भ॒व॒ति ।
 ष॒ट्त्रि॒ंश॒दिति॑ ष॒ट् - त्रि॒श॒त् । प्रा॒ची॑ । च॒तुर्वि॒ंश॒तिरिति॑ च॒तुः - वि॒श॒तिः । पु॒रस्ता॑त् ।
 त्रि॒र॒श्वी॑ । द॒शदु॒शेति॑ द॒श-दु॒श । स॒मिति॑ । प॒द्य॒न्ते । द॒शाक्ष॑रेति॑ द॒श - अ॒क्ष॒रा । वि॒राडिति॑
 वि - रा॒ट् । अ॒न्नम् । वि॒राडिति॑ वि - रा॒ट् । वि॒राजे॑ति॑ वि - रा॒जा । ए॒व । अ॒न्नाद्य॑मित्य॑न्न
 - अ॒द्यम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । उ॒दिति॑ । ह॒न्ति । यत् । ए॒व । अ॒स्याः । अ॒मे॒द्ध॒यम् ।
 तत् । अ॒पेति॑ । ह॒न्ति । उ॒दिति॑ । ह॒न्ति । तस्मा॑त् । ओष॑धयः । प॒रेति॑ । भ॒व॒न्ति ()
 । ब॒रु॒हिः । स्तृ॒णा॒ति । तस्मा॑त् । ओष॑धयः । पु॒नः । ए॒ति । भ॒व॒न्ति । उ॒त्तर॑मित्यु॒त् -
 त॒रम् । ब॒रु॒हिषः॑ । उ॒त्तर॑ब॒रु॒हिरित्यु॑त्तर - ब॒रु॒हिः । स्तृ॒णा॒ति । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । वै
 । ब॒रु॒हिः । य॒ज॑मानः । उ॒त्तर॑ब॒रु॒हिरित्यु॑त्तर - ब॒रु॒हिः । य॒ज॑मानम् । ए॒व । अ॒य॒ज॑मानात्
 । उ॒त्तर॑मित्यु॒त् - त॒रम् । क॒रो॒ति । तस्मा॑त् । य॒ज॑मानः । अ॒य॒ज॑मानात् । उ॒त्तर॑ इत्यु॒त् - त॒रः ॥

25 TS 6.2.5.1

TS 6.2.5.1

Samhita Paata

यद्वा अ॒नी॒शानो॑ भा॒रमा॑दु॒त्ते वि वै स॑ लि॒शते॑ यद् द्वा॒द॒श सा॒ह॒स्यो॑प॒सदुः॑ स्यु॒स्ति॒स्त्रोऽही॑न॒स्य य॒ज्ञस्य॑
 वि॒लोम॑ क्रियेत॒ तिस्र॑ ए॒व सा॒ह॒स्यो॑प॒सदो॑ द्वा॒द॒शाही॑न॒स्य य॒ज्ञस्य॑ स॒वीर्य॑त्वा॒याथो॑ स॒लोम॑ क्रियते
 व॒थ्सस्यै॑कः॒ स्तनो॑ भा॒गी हि सोऽथै॑कः॒ स्तनं॑ व्र॒तमु॑पै॒त्यथ॑ द्वा॒वथ॑ त्री॒नथ॑ च॒तुर॑ ए॒तद्वै- []

Pada Paata

यत् । वै । अनी॑शानः । भा॒रम् । आ॒दु॒त्त इ॒त्याँ - दु॒त्ते । वी॒तिं । वै । सः । लि॒श॒ते । यत् ।
 द्वा॒द॒श । सा॒ह॒स्येति॑ स - अ॒ह॒स्यं । उ॒प॒स॒दु इ॒त्यु॒प - स॒दः । स्युः । ति॒स्रः । अ॒हीन॑स्य । य॒ज्ञस्य॑
 । वि॒लो॒मेति॑ वि - लो॒म । क्रि॒येत् । ति॒स्रः । ए॒व । सा॒ह॒स्येति॑ स - अ॒ह॒स्यं । उ॒प॒स॒दु इ॒त्यु॒प -
 स॒दः । द्वा॒द॒श । अ॒हीन॑स्य । य॒ज्ञस्य॑ । स॒वी॒र्य॒त्वायेति॑ स॒वी॒र्य - त्वा॒य । अथो॑ इति॑ । स॒लो॒मेति॑
 स-लो॒म । क्रि॒य॒ते । व॒त्स॒स्यं । ए॒कः । स्त॒नः । भा॒गी । हि । सः । अथ॑ । ए॒कम् ।
 स्त॒नम् । व्र॒तम् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । अथ॑ । द्वौ । अथ॑ । त्रीन् । अथ॑ । च॒तु॒रः । ए॒तत् । वै ।

26 TS 6.2.5.2

TS 6.2.5.2

Samhita Paata

क्षुर॑प॒वि नाम॑ व्र॒तं ये॒न प्र जा॒तान् भ्रात॑र्व्यान् नु॒दते॑ प्र॒ति ज॒निष्य॑मा॒णान॒थो क॒नीय॑सै॒व भूय॑ उपैति
 च॒तु॒रोऽग्रे॑ स्त॒नान् व्र॒तमु॒पैत्य॑थ॒ त्रीन्थ॒ द्वा॒वथै॒कमे॒तद्वै सु॑ज॒घ्नं नाम॑ व्र॒तं त॑प॒स्य सु॒व॒र्ग्यम॒थो प्रै॒व
 जा॒यते॑ प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्य॒वागू रा॑ज॒न्यस्य॑ व्र॒तं क्रू॒रेव॑ वै य॒वागूः क्रू॒र इ॒व- []

Pada Paata

क्षुर॑प॒वीति॑ क्षुर - प॒वि । नाम॑ । व्र॒तम् । ये॒न । प्रेति॑ । जा॒तान् । भ्रात॑र्व्यान् । नु॒दते॑ ।
 प्र॒तीति॑ । ज॒निष्य॑मा॒णान् । अथो॑ इति॑ । क॒नीय॑सा । ए॒व । भूयः॑ । उ॒पेति॑ । ए॒ति ।
 च॒तु॒रः । अ॒ग्रे । स्त॒नान् । व्र॒तम् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । अथ॑ । त्रीन् । अथ॑ । द्वौ ।
 अथ॑ । ए॒कम् । ए॒तत् । वै । सु॒ज॒घ्नमि॑ति॑ सु - ज॒घ्नम् । नाम॑ । व्र॒तम् । त॒प॒स्यम् ।

सुव॒र्ग्यमि॑ति॒ सुवः॑ - ग्य॑म् । अथो॒ इति॑ । प्रेति॑ । ए॒व । जा॒यते॑ । प्र॒जयेति॑ प्र - जया॑ । प॒शुभि॑-
रिति॑ प॒शु - भिः॑ । य॒वा॒गूः । रा॒ज॒न्य॑स्य । व्र॒तम् । कू॒रा । इ॒व । वै । य॒वा॒गूः । कू॒रः । इ॒व ।

27 TS 6.2.5.3

TS 6.2.5.3

Samhita Paata

रा॒ज॒न्यो॑ व॒ज्र॑स्य रू॒पः॑ स॒मृ॒द्ध्या॑ आ॒मिक्षा॑ वै॒श्यस्य॑ पा॒क॒य॒ज्ञस्य॑ रू॒पं पु॒ष्ट्यै॑ प॒यो ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ तेजो॑
वै ब्रा॒ह्म॒णस्तेजः॑ प॒यस्तेज॑सै॒व तेजः॑ प॒य आ॒त्मन् ध॒त्ते ऽथो॑ प॒यसा॑ वै गर्भा॑ व॒र्द्धन्ते॑ गर्भ॑ इ॒व खलु॑
वा ए॒ष यद् दी॒क्षितो॑ यद॒स्य प॒यो व्र॑तं भ॒वत्या॒त्मान॑मे॒व तद् व॑र्द्धयति त्रि॒व्रतो॑ वै म॒नु॒रासी॑द् द्वि॒व्रता॑
असु॑रा॒ एक॑व्रता- []

Pada Paata

रा॒ज॒न्यः॑ । व॒ज्र॑स्य । रू॒पम् । स॒मृ॒द्ध्या॑ इति॑ सं-ऋ॒द्ध्यै॑ । आ॒मिक्षा॑ । वै॒श्यस्य॑ । पा॒क॒य॒ज्ञस्येति॑
पा॒क - य॒ज्ञस्य॑ । रू॒पम् । पु॒ष्ट्यै॑ । प॒यः । ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ । तेजः॑ । वै । ब्रा॒ह्म॒णः । तेजः॑
। प॒यः । तेज॑सा । ए॒व । तेजः॑ । प॒यः । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । अथो॑ इति॑ । प॒यसा॑ । वै
। गर्भाः॑ । व॒र्द्धन्ते॑ । गर्भः॑ । इ॒व । खलु॑ । वै । ए॒षः । यत् । दी॒क्षितः॑ । यत् ।
अ॒स्य । प॒यः । व्र॑तम् । भ॒वति॑ । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । तत् । व॑र्द्धयति । त्रि॒व्रत॑ इति॑ त्रि -
व्र॒तः । वै । म॒नुः । आ॒सीत् । द्वि॒व्रता॑ इति॑ द्वि - व्र॒ताः । असु॑राः । एक॑व्रता॒ इत्येक॑ - व्र॒ताः ।

28 TS 6.2.5.4

TS 6.2.5.4

Samhita Paata

दे॒वाः प्रा॒तर्म॒द्ध्यंदि॑ने सा॒यं तन् मनो॑व्र॒तमा॑सीत् पाक॒य॒ज्ञस्य॑ रू॒पं पु॒ष्ट्यै प्रा॒तश्च सा॒यं चासु॑राणां निर्म॒द्ध्यं
क्षु॒धो रू॒पं तत॑स्ते परा॑ऽभवन् म॒द्ध्यंदि॑ने म॒द्ध्यरा॒त्रे दे॒वानां॑ तत॑स्तेऽभवन् सु॒वर्गं लो॒कमा॑यन् यद॑स्य
म॒द्ध्यंदि॑ने म॒द्ध्यरा॒त्रे व्र॒तं भव॑ति म॒द्ध्यतो॑ वा अ॒ग्नेन॑ भु॒ञ्जते॑ म॒द्ध्यत॑ ए॒व तदूर्जं॑ ध॒त्ते भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्यै
भव॑त्या॒त्मना॑- []

Pada Paata

दे॒वाः । प्रा॒तः । म॒द्ध्यन्दि॑ने । सा॒यम् । तत् । मनोः॑ । व्र॒तम् । आ॒सीत् । पा॒क॒य॒ज्ञस्येति॑
पा॒क - य॒ज्ञस्य॑ । रू॒पम् । पु॒ष्ट्यै । प्रा॒तः । च । सा॒यम् । च । अ॒सु॒राणा॑म् । निर्म॒द्ध्यमि॑ति
निः-म॒द्ध्यम् । क्षु॒धः । रू॒पम् । ततः॑ । ते । प॒रेति॑ । अ॒भ॒वन् । म॒द्ध्यन्दि॑ने । म॒द्ध्यरा॒त्र इति॑
म॒द्ध्य - रा॒त्रे । दे॒वाना॑म् । ततः॑ । ते । अ॒भ॒वन् । सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः-ग॑म् । लो॒कम् । आ॒यन्
। यत् । अ॒स्य । म॒द्ध्यन्दि॑ने । म॒द्ध्यरा॒त्र इति॑ म॒द्ध्य-रा॒त्रे । व्र॒तम् । भव॑ति । म॒द्ध्यतः॑ । वै
। अ॒ग्नेन॑ । भु॒ञ्जते॑ । म॒द्ध्यतः॑ । ए॒व । तत् । ऊ॒र्जम् । ध॒त्ते । भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्या इति॑ भ्रातृ॑व्य
- अ॒भिभू॒त्यै । भव॑ति । आ॒त्मना॑ ।

29 TS 6.2.5.5

TS 6.2.5.5

Samhita Paata

परा॑ऽस्य॒ भ्रातृ॑व्यो भवति॒ गर्भो॑ वा ए॒ष यद् दी॑क्षितो योनिं॒ दीक्षित॑विमि॒तं यद् दी॑क्षितो दीक्षित-
विमि॒तात् प्र॒वसे॑द् यथा॒ योने॑र्गर्भः॒ स्कन्द॑ति ता॒दृगे॒व तन्न॑ प्र॒वस्तु॑व्यमा॒त्मनो॑ गोपी॒थायै॑ष वै व्या॒घ्रः
कु॒लगो॑पो यद॒ग्निस्तस्मा॑द् यद् दी॑क्षितः प्र॒वसे॑त् स ए॒नमी॑श्वरोऽनू॒त्थाय॑ हन्तो॒र्न प्र॒वस्तु॑व्यमा॒त्मनो॑
गु॒प्त्यै दक्षि॑णतः शय॑ ए॒तद्वै यज॑मानस्या॒ () ऽऽ*यत॑न॒स्व ए॒वाऽऽ*यत॑ने शये॒ ऽग्नि॑म॒भ्यावृ॑त्य॒ शये॑
दे॒वता॑ ए॒व य॒ज्ञम॒भ्यावृ॑त्य॒ शये॑ ॥

Pada Paata

परेति॑ । अ॒स्य । भ्रातृ॑व्यः । भ॒वति॑ । गर्भः॑ । वै । ए॒षः । यत् । दी॑क्षितः । योनिः॑
। दी॑क्षित॒विमि॒तमि॒ति दी॑क्षित - वि॒मि॒तम् । यत् । दी॑क्षितः । दी॑क्षित॒विमि॒तादि॒ति दी॑क्षित -
वि॒मि॒तात् । प्र॒वसे॑दिति॒ प्र - व॒सेत् । यथा॑ । योनेः॑ । गर्भः॑ । स्कन्द॑ति । ता॒दृक् । ए॒व ।
तत् । न । प्र॒वस्तु॑व्यमि॒ति प्र - व॒स्तु॑व्यम् । आ॒त्मनः॑ । गोपी॒थाय॑ । ए॒षः । वै । व्या॒घ्रः
। कु॒लगो॑प इति॒ कुल॑ - गो॒पः । यत् । अ॒ग्निः । तस्मा॑त् । यत् । दी॑क्षितः । प्र॒वसे॑दिति॒
प्र - व॒सेत् । सः । ए॒नम् । ई॒श्वरः॑ । अ॒नूत्था॑येत्य॒नु - उ॒त्थाय॑ । हन्तोः॑ । न । प्र॒वस्तु॑व्य-
मि॒ति प्र - व॒स्तु॑व्यम् । आ॒त्मनः॑ । गु॒प्त्यै । दक्षि॑णतः । शये॑ । ए॒तत् । वै । यज॑मानस्य
() । आ॒यत॑न॒मित्या॑ - यत॑नम् । स्वे । ए॒व । आ॒यत॑न॒ इत्या॑-यत॑ने । शये॑ । अ॒ग्निम् ।
अ॒भ्यावृ॑त्येत्य॒भि-आ॒वृ॒त्य॑ । शये॑ । दे॒वताः॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । अ॒भ्यावृ॑त्येत्य॒भि-आ॒वृ॒त्य॑ । शये॑ ॥

30 TS 6.2.6.1

TS 6.2.6.1

Samhita Paata

पुरोहविषि देवयजने याजयेद्यं कामयेतोपैनमुत्तरो यज्ञो नमेदुभि सुवर्गं लोकं जयेदित्येतद्वै पुरोहविदे-
वयजंनं यस्य होता प्रातरनुवाक -मनुब्रुव-न्नाग्निमप आदित्यमभि विपश्यत्युपैनमुत्तरो यज्ञो नमत्यभि
सुवर्गं लोकं जयत्याप्ते देवयजने याजयेद् -भ्रातृव्यवन्तं पन्थां वाऽधिस्पर्शयेत् कर्तृ वा यावन्नानसे
यातुवै- []

Pada Paata

पुरोहविषीति पुरः-हविषि । देवयजंन इति देव-यजने । याजयेत् । यम् । कामयेत् । उपेति ।
एनम् । उत्तर इत्युत् - तुरः । यज्ञः । नमेत् । अभीति । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम्
। जयेत् । इति । एतत् । वै । पुरोहविरिति पुरः-हविः । देवयजंनमिति देव-यजंनम् । यस्य
। होता । प्रातरनुवाकमिति प्रातः-अनुवाकम् । अनुब्रुवन्नित्यनु - ब्रुवन् । अग्निम् । अपः ।
आदित्यम् । अभीति । विपश्यतीति वि-पश्यति । उपेति । एनम् । उत्तर इत्युत् - तुरः
। यज्ञः । नमति । अभीति । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । जयति । आप्ते ।
देवयजंन इति देव-यजने । याजयेत् । भ्रातृव्यवन्तमिति भ्रातृव्य - वन्तम् । पन्थाम् । वा ।
अधिस्पर्शयेदित्याधि-स्पर्शयेत् । कर्तम् । वा । यावत् । न । अनसे । यातुवै ।

31 TS 6.2.6.2

TS 6.2.6.2

Samhita Paata

न रथायैतद्वा आ॒प्तं दे॒वय॑ज॒नमा॒प्नोत्ये॒व भ्रातृ॑व्यं नैनं भ्रातृ॑व्य आ॒प्नोत्ये॒कौन्न॑ते दे॒वय॑जने याजयेत्
प॒शुका॑म॒मेकौ॑न्नता॒द्वै दे॒वय॑ज॒नादङ्गि॑रसः प॒शून्सृ॑जन्तान्तरा स॒दोह॑वि॒र्धाने॑ उ॒न्नतः॑ स्यादे॒तद्वा ए॒कौन्न॑तं
दे॒वय॑ज॒नं प॒शुमाने॒व भ॑वति त्र्यु॒न्नते॑ दे॒वय॑ज॒ने या॒जये॑त् सु॒वर्ग॑का॒मं त्र्यु॒न्नता॒द्वै दे॒वय॑ज॒नादङ्गि॑रसः सु॒वर्गं
लो॒कमा॑य॒न्त॒रा ऽऽह॑व॒नीयं॑ च ह॒विर्धा॑नं चो- []

Pada Paata

न । रथा॑य । ए॒तत् । वै । आ॒प्तम् । दे॒वय॑ज॒नमि॒ति दे॒व - य॑ज॒नम् । आ॒प्नोति॑ । ए॒व ।
भ्रातृ॑व्यम् । न । ए॒नम् । भ्रातृ॑व्यः । आ॒प्नोति॑ । ए॒कौन्न॑त॒ इत्ये॒क-उ॒न्नते॑ । दे॒वय॑ज॒न इति॑
दे॒व - य॑ज॒ने । या॒जये॑त् । प॒शुका॑म॒मिति॑ प॒शु - का॒मम् । ए॒कौन्न॑ता॒दित्ये॒क - उ॒न्नता॑त् । वै ।
दे॒वय॑ज॒नादि॒ति दे॒व - य॑ज॒नात् । अ॒ङ्गि॑रसः । प॒शून् । अ॒सृ॑ज॒न्त । अ॒न्तरा॑ । स॒दोह॑वि॒र्धाने॑ इति॑
स॒दः-ह॒विर्धा॑ने । उ॒न्नत॑मित्यु॒त् - न॒तम् । स्या॑त् । ए॒तत् । वै । ए॒कौन्न॑त॒मित्ये॒क - उ॒न्नत॑म् ।
दे॒वय॑ज॒नमि॒ति दे॒व - य॑ज॒नम् । प॒शुमा॑निति॑ प॒शु - मा॒न् । ए॒व । भ॑वति । त्र्यु॒न्नत॑ इति॑ त्रि - उ॒न्नते॑
। दे॒वय॑ज॒न इति॑ दे॒व - य॑ज॒ने । या॒जये॑त् । सु॒वर्ग॑का॒ममि॒ति सु॒वर्ग - का॒मम् । त्र्यु॒न्नता॑दि॒ति त्रि -
उ॒न्नता॑त् । वै । दे॒वय॑ज॒नादि॒ति दे॒व - य॑ज॒नात् । अ॒ङ्गि॑रसः । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः - ग॒म् । लो॒कम्
। आ॒य॒न् । अ॒न्तरा॑ । आ॒ह॒व॒नीय॑मित्या॒ह॒व॒नीय॑म् । च । ह॒विर्धा॑नमि॒ति ह॒विः - धा॒नम् । च ।

32 TS 6.2.6.3

TS 6.2.6.3

Samhita Paata

-न्नतः स्यादन्तरा हविर्धानं च सदश्चान्तरा सदश्च गार्हपत्यं चैतद्वै त्र्युन्नतं देवयजनं सुवर्गमेव
लोकमेति प्रतिष्ठिते देवयजने याजयेत् प्रतिष्ठाकाममेतद्वै प्रतिष्ठितं देवयजनं यथ सर्वतः समं प्रत्येव
तिष्ठति यत्रान्या अन्या ओषधयो व्यतिषक्ताः स्युस्तद्-याजयेत् पशुकाममेतद्वै पशूनां रूपं रूप-
पेणैवास्मै पशू- []

Pada Paata

उन्नतमित्युत् - न्तम् । स्यात् । अन्तरा । हविर्धानमिति हविः - धानम् । च । सदः । च
। अन्तरा । सदः । च । गार्हपत्यमिति गार्ह - पत्यम् । च । एतत् । वै । त्र्युन्नतमिति
त्रि - उन्नतम् । देवयजनमिति देव - यजनम् । सुवर्गमिति सुवः - गम् । एव । लोकम् ।
एति । प्रतिष्ठित इति प्रति - स्थिते । देवयजन इति देव - यजने । याजयेत् । प्रतिष्ठाकाममिति
प्रतिष्ठा - कामम् । एतत् । वै । प्रतिष्ठितमिति प्रति - स्थितम् । देवयजनमिति देव - यजनम्
। यत् । सर्वतः । समम् । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यत्र । अन्या अन्या इत्यन्याः -
अन्याः । ओषधयः । व्यतिषक्ता इति वि - अतिषक्ताः । स्युः । तत् । याजयेत् । प-
शुकाममिति पशु - कामम् । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । अस्मै । पशून् ।

33 TS 6.2.6.4

TS 6.2.6.4

Samhita Paata

नव॑ रुन्धे॑ पशु॒माने॒व भ॑वति॒ निर॒ऋ॒तिगृ॑हीते दे॒वय॑जने॒ याज॑येद्यं का॒मये॑त् निर॒ऋ॒त्यास्य॑ य॒ज्ञं ग्रा॑-
हये॒यमित्ये॑तद्वै निर॒ऋ॒तिगृ॑हीतं दे॒वय॑ज॒नं य॒थ॒ स॒दृश्यै॑ स॒त्या ऋ॒क्षं निर॒ऋ॒त्यैवा॑स्यं य॒ज्ञं ग्रा॑हयति॒
व्यावृ॑त्ते दे॒वय॑जने॒ याज॑येद् व्यावृ॒त्ता॒म॒यं पा॒त्रे वा॒ तल्पे॑ वा॒ मीमा॑ऽसेरन् प्रा॒चीन॑मा॒हव॑नीयात् प्रव॒णः
स्या॑त् प्र॒तीची॑नं गार॒ह॒प॒त्यादे॑तद्वै व्यावृ॒त्तं दे॒वय॑ज॒नं वि॒ पा॒प्मना॑ () भ्रातृ॑व्येणा- ऽऽ*वर्त॑ते नैनं पा॒त्रे
न तल्पे॑ मीमा॑ऽ सन्ते का॒र्ये दे॒वय॑जने॒ याज॑येद् भूति॑कामं का॒र्या वै पु॒रुषो॑ भव॑त्येव ॥

Pada Paata

अवेति॑ । रुन्धे॑ । पशु॒मानिति॑ पशु - मान् । एव । भव॑ति । निर॒ऋ॒तिगृ॑हीत इति॒ निर॒ऋ॒ति
- गृ॑हीते । दे॒वय॑ज॒न इति॑ देव-यजने । याज॑येत् । यम् । का॒मये॑त् । निर॒ऋ॒त्येति॑ निः -
ऋ॒त्या । अ॒स्य । य॒ज्ञम् । ग्रा॒ह॒ये॒यम् । इति॑ । ए॒तत् । वै । निर॒ऋ॒तिगृ॑हीतमिति॒ निर॒ऋ॒ति -
गृ॑हीतम् । दे॒वय॑ज॒नमिति॑ देव - यज॑नम् । यत् । स॒दृश्यै॑ । स॒त्याः । ऋ॒क्षम् । निर॒ऋ॒त्येति॑
निः - ऋ॒त्या । ए॒व । अ॒स्य । य॒ज्ञम् । ग्रा॒ह॒य॒ति । व्यावृ॑त्त इति॒ वि-आ॑वृत्ते । दे॒वय॑ज॒न
इति॑ देव - यज॑ने । याज॑येत् । व्यावृ॒त्ता॒म॒मिति॑ व्यावृ॒त्त-का॒मम् । यम् । पा॒त्रे । वा॒ । तल्पे॑
। वा॒ । मीमा॑ऽसेरन् । प्रा॒चीन॑म् । आ॒ह॒व॑नीया॒दित्या॑ -ह॒व॑नीयात् । प्रव॒णमिति॑ प्र - व॒णम्
। स्या॑त् । प्र॒तीची॑नम् । गार॒ह॒प॒त्यादिति॑ गार॒ह॒ - प॒त्यात् । ए॒तत् । वै । व्यावृ॑त्तमिति॒
वि - आ॑वृत्तम् । दे॒वय॑ज॒नमिति॑ देव - यज॑नम् । वीति॑ । पा॒प्मना॑ () । भ्रातृ॑व्येण । ए-
ति॑ । वर्त॑ते । न । ए॒नम् । पा॒त्रे । न । तल्पे॑ । मीमा॑ऽसन्ते । का॒र्ये । दे॒वय॑ज॒न इति॑
देव-यज॑ने । याज॑येत् । भूति॑काममिति॒ भूति॑ - का॒मम् । का॒र्यः । वै । पु॒रुषः । भव॑ति । ए॒व ॥

34 TS 6.2.7.1

TS 6.2.7.1

Samhita Paata

तेभ्य॑ उत्तरवे॒दिः सि॒न्ही रू॒पं कृ॒त्वोभया॑-नन्तराऽप॒क्रम्या॑तिष्ठत् ते दे॒वा अ॑मन्यन्त य॒तरान् वा
इ॒यमु॑पाव॒र्श्यति॑ त इ॒दं भ॑विष्य॒न्तीति॑ तामु॒पा॒मन्त्र॑यन्त साऽब्र॑वीद् वरं॑ वृ॒णै सर्वा॑न् मया॒ कामा॑न्
व्य॑श्नवथ॒ पूर्वा॑ तु माऽग्ने॒राहु॑तिरश्नवता॒ इति॑ तस्मा॑दुत्तरवे॒दिं पूर्वा॑म॒ग्ने- व्या॑घारयन्ति वारे॑वृ॒तः ह्य॑स्यै
शम्य॑या॒ परि॑ मिमी॒ते- []

Pada Paata

तेभ्यः॑ । उत्तरवे॒दिरित्यु॑त्तर - वे॒दिः । सि॒न्हीः । रू॒पम् । कृ॒त्वा । उ॒भ्यान् । अ॒न्तरा॑ ।
अ॒प॒क्रम्ये॒त्यप॑ - क्रम्य॑ । अ॒तिष्ठ॑त् । ते । दे॒वाः । अ॒मन्य॑न्त । य॒तरान् । वै । इ॒यम् ।
उ॒पा॒व॒र्श्यतीत्यु॑प-आ॒व॒र्श्यति॑ । ते । इ॒दम् । भ॒विष्य॑न्ति । इति॑ । ताम् । उ॒पेति॑ । अ॒मन्त्र॑यन्त
। सा । अ॒ब्रवी॑त् । वरं॑ । वृ॒णै । सर्वा॑न् । मया॑ । कामा॑न् । वी॒तिं । अ॒श्नव॑थ । पूर्वा॑म् ।
तु । मा । अ॒ग्नेः । आहु॑तिरित्या - हु॒तिः । अ॒श्नव॑तै । इति॑ । तस्मा॑त् । उत्तरवे॒दिमित्यु॑त्तर -
वे॒दिम् । पूर्वा॑म् । अ॒ग्नेः । व्या॑घारय॒न्तीति॑ वि-आ॒घार॑यन्ति । वारे॑वृ॒तमि॒ति वारे॑-वृ॒तम् । हि ।
अ॒स्यै । शम्य॑या । परी॒तिं । मिमी॒ते ।

35 TS 6.2.7.2

TS 6.2.7.2

Samhita Paata

मात्रैवा॒स्यै सा॒थो यु॒क्तेनै॒व यु॒क्तम॒व रु॒न्धे वि॒त्ताय॑नी मे॒ऽसीत्या॑ह वि॒त्ता ह्ये॒ना॒नाव॑त् ति॒क्ताय॑नी मे॒ऽसी॒त्या॑ह ति॒क्तान् ह्ये॒ना॒नाव॑द॒वता॑न्मा ना॒थित॑मित्या॑ह ना॒थितान् ह्ये॒ना॒नाव॑द॒वता॑न्मा व्य॒थित॑मित्या॑ह व्य॒थितान् ह्ये॒ना॒नाव॑द्-वि॒देर्ग्रि॑र्नभो॒ नामा॑- []

Pada Paata

मात्राँ । ए॒व । अ॒स्यै । सा । अ॒थो इति॑ । यु॒क्तेन॑ । ए॒व । यु॒क्तम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । वि॒त्ताय॑नीति॑ वि॒त्त - अ॒य॑नी । मे । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । वि॒त्ता । हि । ए॒नान् । आ॒वत् । ति॒क्ताय॑नीति॑ ति॒क्त - अ॒य॑नी । मे । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । ति॒क्तान् । हि । ए॒नान् । आ॒वत् । अ॒वता॑त् । मा । ना॒थित॑म् । इति॑ । आ॒ह । ना॒थितान् । हि । ए॒नान् । आ॒वत् । अ॒वता॑त् । मा । व्य॒थित॑म् । इति॑ । आ॒ह । व्य॒थितान् । हि । ए॒नान् । आ॒वत् । वि॒देः । अ॒ग्निः । नभः॑ । नाम॑ ।

36 TS 6.2.7.3

TS 6.2.7.3

Samhita Paata

ग्रे अङ्गिर इति त्रिरुहरति य एवैषु लोकेष्वग्नयस्तानेवाव रुन्धे तूष्णीं चतुर्थः हरत्यनि-रुक्तमेवाव रुन्धे सिंहीरसि महिषीरसीत्याह सिंहीर्होषा रूपं कृत्वोभया-नन्तरा ऽपक्रम्यातिष्ठदुरु प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतामित्याह यजमानमेव प्रजया पशुभिः प्रथयति ध्रुवा- []

Pada Paata

अग्रे । अङ्गिरः । इति । त्रिः । हरति । ये । एव । एषु । लोकेषु । अग्नयः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । तूष्णीम् । चतुर्थम् । हरति । अनिरुक्तमित्यनिः - उक्तम् । एव । अवेति । रुन्धे । सिंहीः । असि । महिषीः । असि । इति । आह । सिंहीः । हि । एषा । रूपम् । कृत्वा । उभयान् । अन्तरा । अपक्रम्येत्यप - क्रम्य । अतिष्ठत् । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । यज्ञपतिरिति यज्ञ - पतिः । प्रथताम् । इति । आह । यजमानम् । एव । प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः । प्रथयति । ध्रुवा ।

37 TS 6.2.7.4

TS 6.2.7.4

Samhita Paata

ऽसीति सः हन्ति धृत्यै देवेभ्यः शुन्धस्व देवेभ्यः शुभस्वेत्यव चोक्षति प्र च किरति शुद्ध्या इन्द्रघोषस्त्वा वसुभिः पुरस्तात् पात्वित्याह दिग्भ्य एवैनां प्रोक्षति देवाश्चेदु-त्तरवेदिरुपाववर्तीहैव वि जयामहा इत्यसुरा वज्रमुद्यत्य देवानभ्यायन्त तानिन्द्रघोषो वसुभिः पुरस्तादपा- []

Pada Paata

अ॒सि । इति॑ । स॒मि॒ति॑ । ह॒न्ति॑ । धृ॒त्यै॑ । दे॒वेभ्यः॑ । शु॒न्ध॒स्व॒ । दे॒वेभ्यः॑ । शु॒म्भ॒स्व॒ । इति॑
 । अ॒वेति॑ । च॒ । उ॒क्षति॑ । प्रेति॑ । च॒ । कि॒रति॑ । शु॒द्ध्यै॑ । इ॒न्द्रघोष॑ इतीन्द्र - घोषः । त्वा
 । वसु॑भिरिति॒ वसु॑ - भिः । पु॒रस्ता॑त् । पा॒तु । इति॑ । आ॒ह॒ । दि॒ग्भ्य॑ इति॑ दिक् - भ्यः । ए॒व
 । ए॒नाम् । प्रेति॑ । उ॒क्षति॑ । दे॒वान् । च॒ । इत् । उ॒त्तर॑वे॒दिरित्यु॑त्तर - वे॒दिः । उ॒पाव॑वर्तीत्युप
 - आ॒व॑वर्ति । इ॒ह । ए॒व । वी॒ति॑ । ज॒या॒म॒है । इति॑ । अ॒सुराः॑ । व॒ज्रम् । उ॒द्यत्ये॑त्युत् - यत्यं
 । दे॒वान् । अ॒भीति॑ । आ॒य॒न्त॒ । तान् । इ॒न्द्रघोष॑ इतीन्द्र - घोषः । वसु॑भिरिति॒ वसु॑ - भिः
 । पु॒रस्ता॑त् । अ॒पेति॑ ।

38 TS 6.2.7.5**TS 6.2.7.5****Samhita Paata**

-नुदत् मनोजवाः पितृभिर्दक्षिणतः प्रचेता रुद्रैः पश्चाद्-विश्वकर्माऽऽदित्यैरुत्तरतो यदेवमुत्तरवेदिं
 प्रोक्षति दिग्भ्य एव तद्-यजमानो भ्रातृव्यान् प्र गुदत् इन्द्रो यतीन्थ सालावृकेभ्यः प्रायच्छत् तान्
 दक्षिणत उत्तरवेद्या आदन् यत् प्रोक्षणीना-मुच्छिष्येत तद् दक्षिणत उत्तरवेद्यै नि नयेद्-यदेव तत्र
 क्रूरं तत् तेन शमयति यं द्विष्यात् तं ध्यायेच्छुचै () वैनमर्पयति ॥ (मिमीते - नाम - ध्रुवा - ऽप
 - शुचा - त्रीणि च) (आ7)

Pada Paata

अनुदत् । मनोजवा इति मनः - जवाः । पितृभिरिति पितृ - भिः । दक्षिणतः । प्रचेता इति प्र - चेताः । रुद्रैः । पश्चात् । विश्वकर्मेति विश्व - कर्मा । आदित्यैः । उत्तरत इत्युत् - ततः । यत् । एवम् । उत्तरवेदिमित्युत्तर - वेदिम् । प्रोक्षतीति प्र - उक्षति । दिग्भ्य इति दिक् - भ्यः । एव । तत् । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । इन्द्रः । यतीन् । सालावृकेभ्यः । प्रेति । अयच्छत् । तान् । दक्षिणतः । उत्तरवेद्या इत्युत्तर - वेद्याः । आदुन्न । यत् । प्रोक्षणीनामिति प्र - उक्षणीनाम् । उच्छिष्येतेत्युत् - शिष्येत । तत् । दक्षिणतः । उत्तरवेद्या इत्युत्तर - वेद्यै । नीति । नयेत् । यत् । एव । तत्र । क्रूरम् । तत् । तेन । शमयति । यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा () । एव । एनम् । अर्पयति ॥ (मिमीते - नाम - ध्रुवा - ऽप - शुचा - त्रीणि च) (आ7)

39 TS 6.2.8.1

TS 6.2.8.1

Samhita Paata

सोत्तरवेदिर्ब्रवीथ सर्वान् मया कामान् व्यश्ववेति ते देवा अकामयन्तासुरान् भ्रातृव्यान्भि भवे-
मेति तेऽजुहवुः सिंहीरसि सपत्नसाही स्वाहेति तेऽसुरान् भ्रातृव्या-नभ्यभवन तेऽसुरान् भ्रातृव्या-
नभिभूयाकामयन्त प्रजां विन्देमहीति तेऽजुहवुः सिंहीरसि सुप्रजावनिः स्वाहेति ते प्रजामविन्दन्त
ते प्रजां वित्वा- []

Pada Paata

सा । उत्तरवेदिरित्युत्तर-वेदिः । अब्रवीत् । सर्वान् । मया । कामान् । वीति । अश्ववथ ।
 इति । ते । देवाः । अकामयन्त । असुरान् । भ्रातृव्यान् । अभीति । भवेम् । इति । ते ।
 अजुहवुः । सिंहीः । असि । सपत्नसाहीति सपत्न - साही । स्वाहा । इति । ते । असुरान्
 । भ्रातृव्यान् । अभीति । अभवन् । ते । असुरान् । भ्रातृव्यान् । अभिभूयेत्यभि - भूय ।
 अकामयन्त । प्रजामिति प्र-जाम् । विन्देमहि । इति । ते । अजुहवुः । सिंहीः । असि ।
 सुप्रजावनिरिति सुप्रजा - वनिः । स्वाहा । इति । ते । प्रजामिति प्र-जाम् । अविन्दन्त । ते
 । प्रजामिति प्र - जाम् । वित्त्वा ।

40 TS 6.2.8.2

TS 6.2.8.2

Samhita Paata

ऽकामयन्त पशून्. विन्देमहीति तेऽजुहवुः सिंहीरसि रायस्पोषवनिः स्वाहेति ते पशून्विन्दन्त ते
 पशून्. वित्त्वाऽकामयन्त प्रतिष्ठां विन्देमहीति तेऽजुहवुः सिंही-रस्यादित्यवनिः स्वाहेति त इमां
 प्रतिष्ठामविन्दन्त त इमां प्रतिष्ठां वित्त्वाऽकामयन्त देवता आशिष उपेयामेति तेऽजुहवुः सिंहीरस्या
 वह देवान् देवयते- []

Pada Paata

अकामयन्त । पशून् । विन्देमहि । इति । ते । अजुहवुः । सिंहीः । असि । रायस्पोषव-
 निरिति रायस्पोष - वनिः । स्वाहा । इति । ते । पशून् । अविन्दन्त । ते । पशून् । वित्त्वा

। अ॒काम॒यन्त॒ । प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्रति - स्था॒म् । वि॒न्दे॒महि॒ । इति॑ । ते । अ॒जु॒ह॒वुः । सि॒न्हीः
 । अ॒सि॒ । आ॒दि॒त्य॒वनि॒रित्या॑दि॒त्य - वनिः॑ । स्वाहा॑ । इति॑ । ते । इ॒माम् । प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्रति
 - स्था॒म् । अ॒वि॒न्दन्त॒ । ते । इ॒माम् । प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्रति - स्था॒म् । वि॒त्त्वा । अ॒काम॒यन्त॒ ।
 दे॒वताः॑ । आ॒शिष॒ इत्या॑ - शिषः॑ । उपेति॑ । इ॒याम् । इति॑ । ते । अ॒जु॒ह॒वुः । सि॒न्हीः ।
 अ॒सि॒ । एति॑ । व॒ह॒ । दे॒वान् । दे॒व॒य॒त इति॑ दे॒व - य॒ते ।

41 TS 6.2.8.3

TS 6.2.8.3

Samhita Paata

यज॑मानाय॒ स्वाहेति॑ ते दे॒वता॑ आ॒शिष॒ उपा॑यन् पञ्च कृ॒त्वो व्या॑घारयति पञ्चाक्ष॑रा प॒ङ्क्तिः॑ पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञो
 य॒ज्ञमे॒वाव॑ रुन्धे ऽक्ष॑ण्या व्या॑घारयति तस्मा॑दक्ष॑ण्या प॒शवो॑ऽङ्गानि॑ प्रह॑रन्ति प्र॒ति॒ष्ठित्यै॑ भू॒तेभ्य॑स्त्वेति॑
 सु॒चमु॒दृ॒ह्णाति॑ य ए॒व दे॒वा भू॒तास्तेषां॑ तद्भा॑ग॒धेयं॑ ताने॒व तेन॑ प्रीणाति॑ पौतु॑द्रवान् परि॒धीन् परि॑
 दधात्ये॒षां- []

Pada Paata

यज॑मानाय । स्वाहा॑ । इति॑ । ते । दे॒वताः॑ । आ॒शिष॒ इत्या॑ - शिषः॑ । उपेति॑ । आ॒य॒न् ।
 पञ्च॑ । कृ॒त्वः । व्या॑घारय॒तीति॑ वि - आ॑घारयति । पञ्चाक्ष॑रेति॑ पञ्च॑-अ॒क्षरा॒ । प॒ङ्क्तिः॑ । पाङ्क्तः॑ ।
 य॒ज्ञः । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । अ॒क्ष॒ण्या । व्या॑घारय॒तीति॑ वि-आ॑घारयति । तस्मा॑त्
 । अ॒क्ष॒ण्या । प॒शवः॑ । अ॒ङ्गानि॑ । प्रेति॑ । ह॒रन्ति॑ । प्र॒ति॒ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति - स्थि॒त्यै । भू॒तेभ्यः॑
 । त्वा॒ । इति॑ । सु॒चम् । उ॒दिति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । ये । ए॒व । दे॒वाः । भू॒ताः । तेषा॑म् । तत्

। भा॒ग॒धे॒य॒मि॒ति॒ भा॒ग॒धे॒य॒म् । ता॒न् । ए॒व । ते॒न॑ । प्री॒णा॒ति॒ । पौ॒तु॑द्र॒वा॒न् । प॒रि॒धी॒नि॒ति॒ परि॑ -
धी॒न् । परि॑ति॒ । दु॒धा॒ति॒ । ए॒षाम् ।

42 TS 6.2.8.4

TS 6.2.8.4

Samhita Paata

लो॒का॒नां॑ वि॒धृ॒त्या अ॒ग्ने॒स्त्रयो॑ ज्या॒याश्सो॑ भ्रा॒त॑र आ॒स॒न् ते दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं॑ वह॑न्तः प्रा॒मी॒य॒न्त॒ सौ॒ऽग्नि॒-
र॒बि॒भे॒दि॒त्थं॑ वा॒व स्य॑ आ॒र्ति॒मा॒ऽरि॒ष्य॒ती॒ति॒ स नि॒ला॒य॒त॒ स यां॑ व॒न॒स्प॒ति॒ष्वव॑स॒त्तां पू॒तु॑द्रौ या॒मोष॑धी॒षु
तां॑ सु॒गन्धि॑ते॒ज॒ने॒ यां प॒शु॒षु तां॑ पे॒त्व॑स्यान्त॒रा शृ॒ङ्गे तं॑ दे॒वताः॑ प्रै॒षमै॑च्छन् तम॒न्व॑वि॒न्द॒न् तम॑ब्रुव- []

Pada Paata

लो॒का॒ना॑म् । वि॒धृ॒त्या इति॑ वि॒धृ॒त्यै । अ॒ग्नेः॑ । त्र॒यः॑ । ज्या॒याश्सः॑ । भ्रा॒त॑रः । आ॒स॒न् ।
। ते॑ । दे॒वेभ्यः॑ । ह॒व्यम् । वह॑न्तः । प्रे॒ति॑ । अ॒मी॒य॒न्त॒ । सः॑ । अ॒ग्निः॑ । अ॒बि॒भे॒त् ।
इ॒त्थम् । वा॒व । स्यः॑ । आ॒र्ति॑म् । ए॒ति॑ । अ॒रि॒ष्य॒ति॒ । इति॑ । सः॑ । नि॒ला॒य॒त॒ । सः॑
। या॒म् । व॒न॒स्प॒ति॒षु । अ॒व॑स॒त् । ता॒म् । पू॒तु॑द्रौ । या॒म् । ओष॑धी॒षु । ता॒म् । सु॒गन्धि॑-
ते॒ज॒न॒ इति॑ सु॒गन्धि॑ - ते॒ज॒ने॒ । या॒म् । प॒शु॒षु । ता॒म् । पे॒त्व॑स्य । अ॒न्त॒रा । शृ॒ङ्गे इति॑ ।
तम् । दे॒वताः॑ । प्रै॒षमि॑ति॒ प्र -ए॒षम् । ऐ॒च्छ॒न् । तम् । अ॒न्वि॑ति॒ । अ॒वि॒न्द॒न् । तम् । अ॒ब्रु॒व॒न् ।

43 TS 6.2.8.5

TS 6.2.8.5

Samhita Paata

-क्षुपे न आ वर्तस्व हव्यं नो वहेति सोऽब्रवीद् वरं वृणै यदेव गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दात्
तन्मे भ्रातृणां भागधेयमसदिति तस्माद्-यद्-गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दति तेषां तद् भागधेयं
तानेव तेन प्रीणाति सोऽमन्यतास्थन्वन्तो मे पूर्वे भ्रातरः प्रामेषतास्थानि शातया इति स यान्य- [

Pada Paata

उपेति । नः । एति । वर्तस्व । हव्यम् । नः । वह । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् ।
वृणै । यत् । एव । गृहीतस्य । अहुतस्य । बहिःपरिधीति बहिः - परिधि । स्कन्दात् । तत्
। मे । भ्रातृणाम् । भागधेयमिति भाग - धेयम् । असत् । इति । तस्मात् । यत् । गृहीतस्य
। अहुतस्य । बहिःपरिधीति बहिः - परिधि । स्कन्दति । तेषाम् । तत् । भागधेयमिति
भाग - धेयम् । तान् । एव । तेन । प्रीणाति । सः । अमन्यत् । अस्थन्वन्त इत्यस्थन्
- वन्तः । मे । पूर्वे । भ्रातरः । प्रेति । अमेषत् । अस्थानि । शातयै । इति । सः । यानि ।

44 TS 6.2.8.6

TS 6.2.8.6

Samhita Paata

-स्थान्यशातयत् तत् पूतुद्रव-भवद्-यन्माः समुपमृतं तद्-गुल्गुलु यदेतान्त्वं संभारान्त्वं सं भरत्यग्नि-
मेव तथ् संभरत्यग्नेः पुरीष-मसीत्याहाग्नेर्ह्येतत् पुरीषं यथ् संभारा अथो खल्वाहुरेते वावैनं ते भ्रातरः
परि शेरे यत् पौतुद्रवाः परिधय इति ॥

Pada Paata

अस्थानि । अशातयत् । तत् । पूतुद्रु । अभवत् । यत् । माःसम् । उपमृतमित्युप - मृतम्
। तत् । गुल्गुलु । यत् । एतान् । संभारानिति सं - भारान् । सम्भरतीति सं-भरति । अग्निम्
। एव । तत् । समिति । भरति । अग्नेः । पुरीषम् । असि । इति । आह । अग्नेः । हि ।
एतत् । पुरीषम् । यत् । संभारा इति सं - भाराः । अथो इति । खलु । आहुः । एते । वाव
। एनम् । ते । भ्रातरः । परीति । शेरे । यत् । पौतुद्रवाः । परिधय इति परि-धयः । इति ॥

45 TS 6.2.9.1

TS 6.2.9.1

Samhita Paata

बुद्धमव स्यति वरुणपाशादेवैने मुञ्चति प्रणेनेक्ति मेद्वये एवैने करोति सावित्रियर्चा हुत्वा हविर्दाने
प्र वर्तयति सवितृप्रसूत एवैने प्र वर्तयति वरुणो वा एष दुर्वागुभयतो बुद्धो यदक्षः स यदुथ
सर्जेद्-यजमानस्य गृहा-नभ्युत्सर्जेथ सुवाग्देव दुर्याः आ वदेत्याह गृहा वै दुर्याः शान्त्यै पत्यु- []

Pada Paata

बुद्धम् । अवेति । स्यति । वरुणपाशादिति वरुण - पाशात् । एव । एने इति । मुञ्चति ।
 प्रेति । नेनेक्ति । मेद्वये इति । एव । एने इति । करोति । सवित्रिया । ऋचा । हुत्वा
 । हविर्धाने इति हविः-धाने । प्रेति । वर्तयति । सवितृप्रसूत इति सवितृ - प्रसूतः । एव
 । एने इति । प्रेति । वर्तयति । वरुणः । वै । एषः । दुर्वागिति दुः - वाक् । उभयतः
 । बुद्धः । यत् । अक्षः । सः । यत् । उथ्सर्जेदित्युत् - सर्जेत् । यजमानस्य । गृहान् ।
 अभ्युथ्सर्जेदित्यभि - उथ्सर्जेत् । सुवागिति सु - वाक् । देव । दुर्यान् । एति । वद । इति
 । आह । गृहाः । वै । दुर्याः । शान्त्यै । पत्नी ।

46 TS 6.2.9.2**TS 6.2.9.2****Samhita Paata**

पानक्ति पत्नी हि सर्वस्य मित्रं मित्रत्वाय यद्वै पत्नी यज्ञस्य करोति मिथुनं तदथो पत्न्या एवैष
 यज्ञस्यान्वारम्भुःॐऽनवच्छित्त्यै वर्त्मना वा अन्वित्यं यज्ञं रक्षांसि जिघांसन्ति वैष्णवीभ्यामृग्भ्यां
 वर्त्मनो जुहोति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञादेव रक्षांस्यप हन्ति यदद्धर्यु-रनृगा-वाहुतिं जुहुया-दुन्धौऽद्धर्युः
 स्याद्-रक्षांसि यज्ञं हन्युर- []

Pada Paata

उपेति॑ । अ॒नु॒क्ति॑ । प॒त्नी॑ । हि । स॒र्व॒स्य॑ । मि॒त्रम् । मि॒त्र॒त्वाये॑ति मि॒त्र - त्वाय॑ । यत् । वै ।
 प॒त्नी॑ । य॒ज्ञस्य॑ । क॒रोति॑ । मि॒थु॒नम् । तत् । अ॒थो इति॑ । प॒त्न्याः॑ । ए॒व । ए॒षः । य॒ज्ञस्य॑
 । अ॒न्वा॒र॒भं इत्य॑नु - आ॒र॒भंः । अ॒न॒व॒च्छि॒त्या इत्य॑न॒व - छि॒त्यै । व॒र्त्म॒ना । वै । अ॒न्वि॒त्ये॒त्य॑नु
 - इत्य॑ । य॒ज्ञम् । र॒क्षा॑सि । जि॒घा॑स॒न्ति । वै॒ष्ण॒वीभ्या॑म् । ऋ॒ग॒भ्या॒मित्य॑क्-भ्याम् । व॒र्त्म॒नोः
 । जु॒होति॑ । य॒ज्ञः । वै । वि॒ष्णुः । य॒ज्ञात् । ए॒व । र॒क्षा॑सि । अ॒पेति॑ । ह॒न्ति । यत्
 । अ॒द्भ्युः॑ । अ॒न॒ग्नौ । आहु॑ति॒मित्या॑ - हु॒तिम् । जु॒हुयात् । अ॒न्धः । अ॒द्भ्युः॑ । स्या॒त् ।
 र॒क्षा॑सि । य॒ज्ञम् । ह॒न्युः ।

47 TS 6.2.9.3

TS 6.2.9.3

Samhita Paata

-हिरण्यमुपास्यं जुहोत्यग्निवत्येव जुहोति नान्धोऽद्भ्युर्भवति न यज्ञः रक्षासि घन्ति प्राची प्रेतमद्भ्युः
 कल्पयन्ती इत्याह सुवर्गमेवैने लोकं गमयत्यत्र रमेथां वर्ष्मन् पृथिव्या इत्याह वर्ष्म ह्येतत् पृथिव्या
 यद् देवयजनं शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्विद्वानं दिवो वा विष्णवुत वा पृथिव्या- []

Pada Paata

हिरण्यम् । उ॒पा॒स्ये॒त्यु॒प - अ॒स्य॑ । जु॒होति॑ । अ॒ग्नि॒वती॑त्य॒ग्नि॒वति॑ । ए॒व । जु॒होति॑ । न ।
 अ॒न्धः । अ॒द्भ्युः॑ । भ॒वति॑ । न । य॒ज्ञम् । र॒क्षा॑सि । घ॒न्ति । प्रा॒ची इति॑ । प्रेति॑ । इ॒तम्
 । अ॒द्भ्युः॑ । क॒ल्प॑यन्ती इति॑ । इति॑ । आ॒ह । सु॒व॒र्ग॒मिति॑ सु॒वः - गम् । ए॒व । ए॒ने इति॑

। लो॒कम् । ग॒म॒य॒ति॒ । अ॒त्र । र॒मे॒था॒म् । व॒ष्म॒न् । पृ॒थि॒व्याः । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ । व॒ष्म॒ ।
हि॒ । ए॒तत् । पृ॒थि॒व्याः । यत् । दे॒व॒य॒ज॒न॒मि॒ति॒ दे॒व - य॒ज॒न॒म् । शि॒रः॑ । वै । ए॒तत् ।
य॒ज्ञ॒स्य॑ । यत् । ह॒वि॒र्धा॒न॒मि॒ति॒ ह॒विः॑-धा॒न॒म् । दि॒वः । वा॒ । वि॒ष्णो॒ । उ॒त॒ । वा॒ । पृ॒थि॒व्याः ।

48 TS 6.2.9.4

TS 6.2.9.4

Samhita Paata

इ॒त्या॒शी॒र्ष॒द॒य॒र्चा॑ दक्षि॑णस्य ह॒वि॒र्धा॒न॒स्य॑ मे॒थीं॑ नि ह॑न्ति शी॒र॒ष॒त॒ ए॒व॒ य॒ज्ञ॒स्य॑ य॒ज॒मा॒न॒ आ॒शि॒षो॒ऽव॑
रु॒न्धे॑ दु॒ण्डो॑ वा औ॒प॒र॒स्तृ॒तीय॑स्य ह॒वि॒र्धा॒न॒स्य॑ व॒ष॒ट्का॒रे॒णा॒क्षं॑-म॒च्छि॒न॒द्-यत्-तृ॒तीयं॑ छ॒दि॒र॒ ह॒वि॒र्धा॒न॒यो॒-
रु॒दा॒ह्रि॒य॒ते॑ तृ॒तीय॑स्य ह॒वि॒र्धा॒न॒स्या॒व॒रु॒द्ध्यै॑ शि॒रो॒ वा॒ ए॒तद्-य॒ज्ञ॒स्य॑ य॒द्ध॒वि॒र्धा॒नं॑ वि॒ष्णो॒ र॒रा॒ट॑म॒सि॒ वि॒ष्णोः॑
पृ॒ष्ठ॒म॒सी॒त्या॒ह॒ तस्मा॑दे॒ता॒व॒द्धा॑ शि॒रो॒ वि॒ष्य॑तं वि॒ष्णोः॑ () स्यूर॑सि वि॒ष्णोर्द्वि॒व॒म॒सी॒त्या॒ह॒ वैष्ण॑वः हि
दे॒व॒त॒या॒ ह॒वि॒र्धा॒नं॑ यं प्र॒थ॒मं॑ ग्र॒न्थिं॑ ग्र॒न्थी॒या॒द्यत्॑ तं न वि॒स्र॑ः स॒ये॒द॒मे॒हे॒ना॒द्भ्युः॑ प्र॒मी॒येत्॑ तस्मा॒थ॒ स
वि॒स्र॒स्यः॑ ॥

Pada Paata

इ॒ति॒ । आ॒शी॒र्ष॒द॒ये॒त्या॒शीः॑ - प॒द॒या॒ । ऋ॒चा॒ । दक्षि॑णस्य । ह॒वि॒र्धा॒न॒स्ये॒ति॒ ह॒विः॑ - धा॒न॒स्य॑ ।
मे॒थी॒म् । नी॒ति॒ । ह॒न्ति॒ । शी॒र॒ष॒तः॑ । ए॒व॒ । य॒ज्ञ॒स्य॑ । य॒ज॒मा॒नः॑ । आ॒शि॒ष॒ इ॒त्या॑ - शि॒षः॑
। अ॒वे॒ति॒ । रु॒न्धे॑ । दु॒ण्डः॑ । वै । औ॒प॒रः॑ । तृ॒तीय॑स्य । ह॒वि॒र्धा॒न॒स्ये॒ति॒ ह॒विः॑ - धा॒न॒स्य॑ ।
व॒ष॒ट्का॒रे॒णे॒ति॒ व॒षट्॑ - का॒रे॒ण॑ । अ॒क्षं॑ । अ॒च्छि॒न॒त् । यत् । तृ॒तीय॑म् । छ॒दिः॑ । ह॒वि॒र्धा॒न॒यो॒रि॒ति॑

हविः-धानयोः । उदाह्रियत् इत्युत् - आह्रियते । तृतीयस्य । हविर्धानस्येति हविः - धानस्य ।
 अवरुद्ध्या इत्यव - रुद्ध्यै । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्धानमिति हविः-धानम्
 । विष्णोः । रराटम् । असि । विष्णोः । पृष्ठम् । असि । इति । आह । तस्मात् ।
 एतावद्वेत्येतावत् - धा । शिरः । विष्युतमिति वि - स्यूतम् । विष्णोः () । स्यूः । असि ।
 विष्णोः । ध्रुवम् । असि । इति । आह । वैष्णवम् । हि । देवतया । हविर्धानमिति हविः
 - धानम् । यम् । प्रथमम् । ग्रन्थिम् । ग्रन्थीयात् । यत् । तम् । न । विस्रस्येदिति वि
 - स्रस्येत् । अमेहेन । अद्ध्युः । प्रेति । मीयेत् । तस्मात् । सः । विस्रस्य इति वि-स्रस्यः ॥

49 TS 6.2.10.1

TS 6.2.10.1

Samhita Paata

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्यभिमा दत्ते प्रसूत्या अश्विनौ बाहुभ्यामित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्यु
 आस्तां पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै वज्रं इव वा एषा यदभिरभिरसि नारिरसीत्याह शान्त्यै काण्डे
 काण्डे वै क्रियमाणे यज्ञः रक्षांसि जिघांसन्ति परिलिखितः रक्षः परिलिखिता अरातय इत्याह
 रक्षसामपहत्या- []

Pada Paata

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र - सवे । इति । अभिम् । एति । दत्ते । प्रसूत्या इति
 प्र - सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्विनौ । हि । देवानाम्

। अ॒द्भ॒र्यु॑ इति॑ । आस्ता॑म् । पू॒ष्णः॑ । हस्ता॑भ्याम् । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒त्यै॑ । व॒ज्रः॑ । इ॒व॒ ।
 वै । ए॒षा । यत् । अ॒भिः॑ । अ॒भिः॑ । अ॒सि॑ । ना॒रिः॑ । अ॒सि॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । शान्त्यै॑
 । काण्डे॑काण्ड॒ इति॑ काण्डे॑ - का॒ण्डे॑ । वै । क्रि॒यमा॑णे । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । जि॒घा॑स॒न्ति॑ ।
 परि॑लिखित॒मिति॑ परि॑ - लि॒खित॑म् । रक्षः॑ । परि॑लिखिता॒ इति॑ परि॑ - लि॒खिताः॑ । अ॒रा॑तयः ।
 इति॑ । आ॒ह॒ । रक्ष॑साम् । अप॑ह॒त्या॒ इत्य॑प - ह॒त्यै॑ ।

50 TS 6.2.10.2

TS 6.2.10.2

Samhita Paata

इ॒दम्॒ह॒ रक्ष॑सो ग्री॒वा अपि॑ कृ॒न्ता॒मि॒ योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॑ यं च॑ व॒यं द्वि॑ष्म इत्या॑ह॒ द्वौ वा॒व पुरु॑षौ यं
 चै॒व द्वेष्टि॑ यश्चैनं॑ द्वेष्टि॑ तयो॑रे॒वान॑न्तरा॒यं ग्री॒वाः कृ॑न्त॒ति दि॒वे त्वा॑ऽन्तरि॑क्षाय॒ त्वा पृ॒थि॒व्यै त्वे॒त्या॑है॒भ्य
 ए॒वैनां॑ लो॒केभ्यः॑ प्रोक्ष॑ति॒ प॒रस्ता॑दु॒र्वाचीं॑ प्रोक्ष॑ति॒ तस्मा॑त्- []

Pada Paata

इ॒दम् । अ॒हम् । रक्ष॑सः । ग्री॒वाः । अपी॑ति॒ । कृ॒न्ता॒मि॒ । यः । अ॒स्मा॑न् । द्वेष्टि॑ । यम्
 । च॒ । व॒यम् । द्वि॑ष्मः । इति॑ । आ॒ह॒ । द्वौ । वा॒व । पुरु॑षौ । यम् । च॒ । ए॒व । द्वेष्टि॑
 । यः । च॒ । ए॒नम् । द्वेष्टि॑ । तयोः॑ । ए॒व । अ॒न॑न्तरा॒य॒मित्य॑न॒न्तः - आ॒य॒म् । ग्री॒वाः ।
 कृ॑न्त॒ति॒ । दि॒वे । त्वा॒ । अ॒न्तरि॑क्षाय॒ । त्वा॒ । पृ॒थि॒व्यै । त्वा॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । ए॒भ्यः ।
 ए॒व । ए॒ना॒म् । लो॒केभ्यः॑ । प्रेति॑ । उ॒क्षति॑ । प॒रस्ता॑त् । अ॒र्वाची॑म् । प्रेति॑ । उ॒क्षति॑ । तस्मा॑त् ।

51 TS 6.2.10.3

TS 6.2.10.3

Samhita Paata

प्रस्तादुर्वाचीं मनुष्या ऊर्जमुप जीवन्ति क्रूरमिव वा एतत् करोति यत् खनन्त्यपोऽव नयति शान्त्यै
यवमतीरव नयत्यूग्वै यव ऊर्गुदुंबरं ऊर्जेवोर्जः समर्द्धयति यजमानेन सम्मितौदुंबरी भवति यावानेव
यजमानस्तावती-मेवास्मि-नूर्ज दधाति पितृणां सदनमसीति ब्रूहिरेव स्तृणाति पितृदेवत्या(1)-
[]

Pada Paata

प्रस्तात् । अर्वाचीम् । मनुष्याः । ऊर्जम् । उपेति । जीवन्ति । क्रूरम् । इव । वै । एतत्
। करोति । यत् । खनन्ति । अपः । अवेति । नयति । शान्त्यै । यवमतीरिति यव - मतीः
। अवेति । नयति । ऊर्क् । वै । यवः । ऊर्क् । उदुम्बरः । ऊर्जा । एव । ऊर्जम् ।
समिति । अर्द्धयति । यजमानेन । सम्मितेति सं - मित् । औदुंबरी । भवति । यावान् ।
एव । यजमानः । तावतीम् । एव । अस्मिन् । ऊर्जम् । दधाति । पितृणाम् । सदनम् ।
असि । इति । ब्रूहिः । अवेति । स्तृणाति । पितृदेवत्यमिति पितृ - देवत्यम् ।

52 TS 6.2.10.4

TS 6.2.10.4

Samhita Paata

ह्येतद्-यन्निखातुं यद्-ब॒रु॒हि॒र॒न॒व॒स्ती॒र्य॒ मि॒नु॒यात् पि॒तृ॒दे॒व॒त्या॑ नि॒खा॒ता स्याद्-ब॒रु॒हि॒र॒न॒व॒स्ती॒र्य॒ मि॒नो॒त्य॒-
स्यामे॒वैनां॑ मि॒नो॒त्य॒थो॑ स्वा॒रु॒ह॒मे॒वैनां॑ क॒रो॒त्युद्-दि॒वः॑ स्त॒भा॒नाऽऽन्त॒रि॒क्षं॑ पृ॒णे॒त्या॑ ह्यैषां॑ लो॒का॒नां॑ वि॒धृ॒त्यै
द्यु॒ता॒न॒स्त्वा॑ मा॒रु॒तो मि॒नो॒त्वित्या॑ह द्यु॒ता॒नो ह॑ स्म॒ वै मा॒रु॒तो दे॒वा॒ना॒मौदु॑ब॒रीं मि॒नो॒ति॒ तेनै॒वै- []

Pada Paata

हि । ए॒तत् । यत् । नि॒खा॒तु॒मि॒ति॒ नि - खा॒तम् । यत् । ब॒रु॒हिः । अ॒न॒व॒स्ती॒र्ये॒त्य॒न॒व॒-स्ती॒र्य॒
। मि॒नु॒यात् । पि॒तृ॒दे॒व॒त्ये॒ति॒ पि॒तृ - दे॒व॒त्या॑ । नि॒खा॒ते॒ति॒ नि - खा॒ता । स्या॒त् । ब॒रु॒हिः ।
अ॒व॒स्ती॒र्ये॒त्य॒व॒- स्ती॒र्य॒ । मि॒नो॒ति॒ । अ॒स्याम् । ए॒व । ए॒नाम् । मि॒नो॒ति॒ । अ॒थो इति॑ ।
स्वा॒रु॒ह॒मि॒ति॒ स्व-रु॒हम् । ए॒व । ए॒नाम् । क॒रो॒ति॒ । उ॒दि॒ति॒ । दि॒वम् । स्त॒भा॒न॒ । ए॒ति॒ ।
अ॒न्त॒रि॒क्षम् । पृ॒ण॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । ए॒षाम् । लो॒का॒ना॑म् । वि॒धृ॒त्या॒ इति॑ वि - धृ॒त्यै । द्यु॒ता॒नः
। त्वा॒ । मा॒रु॒तः । मि॒नो॒तु॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । द्यु॒ता॒नः । ह॒ । स्म॒ । वै । मा॒रु॒तः । दे॒वा॒ना॑म्
। औदु॑ब॒रीम् । मि॒नो॒ति॒ । तेन॑ । ए॒व ।

53 TS 6.2.10.5

TS 6.2.10.5

Samhita Paata

-नां॑ मिनोति॑ ब्रह्म॒वनि॑ त्वा क्षत्र॒वनि॑मित्या॒ह यथा॑य॒जुरे॑वैतद् घृ॒तेन॑ द्यावा॒पृथि॑वी आ पृ॒णेत्या॑मित्यौदु॒बं-
र्यां जु॑होति॒ द्यावा॑पृथि॒वी ए॒व र॑से॒नान॑क्त्या॒न्तम॑न्व॒वं॒स्त्रा॑वयत्या॒न्तमे॑व यज॑मानं॒ तेज॑सा॒नक्त्यै॑न्द्रम॒सीति॑
छ॒दि॒रधि॑ नि द॑धात्यैन्द्रः॒ हि दे॒वत॑या॒ सदो॑ विश्व॒जन॑स्य॒ छा॒येत्या॑ह विश्व॒जन॑स्य॒ ह्येषा॑ छा॒या यत् सदो॑
नव॑छदि॒- []

Pada Paata

ए॒नाम् । मि॒नोति॑ । ब्र॒ह्म॒वनि॑मि॒ति ब्र॒ह्म - वनि॑म् । त्वा॒ । क्ष॒त्र॒वनि॑मि॒ति क्ष॒त्र - वनि॑म् । इति॑ ।
आ॒ह । य॒था॒य॒जुरि॑ति॒ यथा॑ - य॒जुः । ए॒व । ए॒तत् । घृ॒तेन॑ । द्या॒वा॒पृथि॑वी इति॑ द्या॒वा-पृथि॑वी ।
ए॒ति॑ । पृ॒णेत्या॑म् । इति॑ । औदु॒बं॒र्याम् । जु॑होति॒ द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ द्या॒वा - पृथि॑वी । ए॒व । र॑से॒न
। अ॒न॒क्ति॑ । आ॒न्तमि॑त्या॒ - अ॒न्तम् । अ॒न्व॒वं॒स्त्रा॑वय॒ती॒यनु॑ - अ॒व॒स्त्रा॑वयति । आ॒न्तमि॑त्या॒-अ॒न्तम्
। ए॒व । यज॑मानम् । तेज॑सा । अ॒न॒क्ति॑ । ऐ॒न्द्रम् । अ॒सि॑ । इति॑ । छ॒दिः । अधि॑ । नीति॑ ।
दु॒धा॒ति॑ । ऐ॒न्द्रम् । हि । दे॒वत॑या । स॒दः । वि॒श्व॒जन॑स्येति॒ विश्व॑ - ज॒नस्य॑ । छा॒या । इति॑ । आ॒ह
। वि॒श्व॒जन॑स्येति॒ विश्व॑ - ज॒नस्य॑ । हि । ए॒षा । छा॒या । यत् । स॒दः । नव॑छ॒दीति॑ नव॑ - छ॒दि॒ ।

54 TS 6.2.10.6

TS 6.2.10.6

Samhita Paata

तेज॑स्कामस्य॒ मि॒नुया॑त् त्रि॒वृता॒ स्तोमे॑न॒ सम्मि॑तं॒ तेज॑स्त्रि॒वृत् तेज॑स्व्ये॒व भ॑व॒त्येका॑दश॒छ॒दीन्द्रि॑यका॒म-

स्यैकादशाक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुगिन्द्रियाव्येव भवति पञ्चदशछदि भ्रातृव्यवतः पञ्चदशो वज्रो भ्रातृ-
व्याभिभूत्यै सप्तदशछदि प्रजाकामस्य सप्तदशः प्रजापतिः प्रजापतेरास्या एकविंशतिछदि प्रतिष्ठाकाम-
स्यैकविंशः स्तोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्या उदरं वै सद ऊर्गुदुबंरो मद्ध्यत औदुबंरीं मिनोति मद्ध्यत
एव प्रजानामूर्जं दधाति तस्मान्- []

Pada Paata

तेजस्कामस्येति तेजः - कामस्य । मिनुयात् । त्रिवृतेति त्रि-वृता । स्तोमेन । सम्मितमिति सं -
मितम् । तेजः । त्रिवृदिति त्रि -वृत् । तेजस्वी । एव । भवति । एकादशछदीत्येकादश - छदि
। इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय - कामस्य । एकादशाक्षरेत्येकादश-अक्षरा । त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् ।
त्रिष्टुक् । इन्द्रियावी । एव । भवति । पञ्चदशछदीति पञ्चदश-छदि । भ्रातृव्यवत इति भ्रातृव्य
- वतः । पञ्चदश इति पञ्च - दशः । वज्रः । भ्रातृव्याभिभूत्या इति भ्रातृव्य - अभिभूत्यै ।
सप्तदशछदीति सप्तदश - छदि । प्रजाकामस्येति प्रजा - कामस्य । सप्तदश इति सप्त - दशः ।
प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । आस्यै । एकविंशतिछदीत्येकविंशति
- छदि । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा - कामस्य । एकविंश इत्येक-विंशः । स्तोमानां । प्रतिष्ठेति
प्रति - स्था । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । उदरम् । वै । सदः । ऊर्क् । उदुबंरः ।
मद्ध्यतः । औदुबंरीम् । मिनोति । मद्ध्यतः । एव । प्रजानामिति प्र - जानाम् । ऊर्जम् ।
दधाति । तस्मात् ।

55 TS 6.2.10.7

TS 6.2.10.7

Samhita Paata

मद्ध्यत ऊर्जा भुञ्जते यजमानलोके वै दक्षिणानि छदीर्षि भ्रातृव्यलोक उत्तराणि दक्षिणान्युत्तराणि
करोति यजमान-मेवा-यजमानादुत्तरं करोति तस्माद् यजमानोऽयजमानादुत्तरो ऽन्तर्वर्तान् करोति
व्यावृत्त्यै तस्मादरण्यं प्रजा उप जीवन्ति परि त्वा गिर्वणो गिर इत्याह यथायजुरेवैतदिन्द्रस्य स्यू-
रसीन्द्रस्य ध्रुवमसीत्याहैन्द्रः हि देवतया सदो () यं प्रथमं ग्रन्थिं ग्रन्थीयाद्यत् तं न विस्रः
सयेदमेहेनाद्धर्युः प्रमीयेत् तस्मात् स विस्रस्यः ॥

Pada Paata

मद्ध्यतः । ऊर्जा । भुञ्जते । यजमानलोक इति यजमान - लोके । वै । दक्षिणानि । छदीर्षि
। भ्रातृव्यलोक इति भ्रातृव्य - लोके । उत्तराणीत्युत् - त्राणि । दक्षिणानि । उत्तराणीत्युत् -
त्राणि । करोति । यजमानम् । एव । अयजमानात् । उत्तरमित्युत् - तस्म । करोति । तस्मात्
। यजमानः । अयजमानात् । उत्तर इत्युत् - त्रः । अन्तर्वर्तानित्यन्तः - वर्तान् । करोति ।
व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्त्यै । तस्मात् । अरण्यम् । प्रजा इति प्र - जाः । उपेति । जीवन्ति ।
परीति । त्वा । गिर्वणः । गिरः । इति । आह । यथायजुरिति यथा - यजुः । एव । एतत् ।
इन्द्रस्य । स्यूः । असि । इन्द्रस्य । ध्रुवम् । असि । इति । आह । ऐन्द्रम् । हि । देवतया
। सदः () । यम् । प्रथमम् । ग्रन्थिम् । ग्रन्थीयात् । यत् । तम् । न । विस्रः सयेदिति वि -
स्रस्येत् । अमेहेन् । अद्धर्युः । प्रेति । मीयेत् । तस्मात् । सः । विस्रस्य इति वि - स्रस्यः ॥

56 TS 6.2.11.1

TS 6.2.11.1

Samhita Paata

शिरो वा एतद्-य॒ज्ञस्य॑ यद्वि॒द्वानं॑ प्रा॒णा उ॒पर॒वा ह॑वि॒द्वाने॑ स्वाय॒न्ते तस्मा॑च्छी॒रुषन् प्रा॒णा अ॒धस्ता॑त्
स्वाय॒न्ते तस्मा॑दुधस्ता॑च्छी॒र्ष्णः प्रा॒णा र॑क्षो॒हणो॑ वल॒गहनो॑ वैष्ण॒वान् ख॑नामीत्या॒ह वैष्ण॒वा हि दे॒व-
त॑योप॒रवा असु॑रा॒ वै निर्य॑न्तो॒ दे॒वानां॑ प्रा॒णेषु॑ वल॒गान् न्य॑ख॒न् तान् बा॑हुमा॒त्रेऽन्वि॑न्दन् तस्मा॑द्
बाहुमा॒त्राः स्वाय॑न्त इ॒दम॒हं तं व॑लगमुद्व॒पामि॒- []

Pada Paata

शि॒रः । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । ह॒वि॒द्वान॑मि॒ति ह॒विः-धा॑नम् । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः
। उ॒पर॒वा इत्यु॑प - र॒वाः । ह॒वि॒द्वान॑ इति॑ ह॒विः-धा॑नम् । स्वाय॒न्ते । तस्मा॑त् । शी॒रुष॑न् ।
प्रा॒णा इति॑ प्र-अ॒नाः । अ॒धस्ता॑त् । स्वाय॒न्ते । तस्मा॑त् । अ॒धस्ता॑त् । शी॒र्ष्णः । प्रा॒णा इति॑
प्र-अ॒नाः । र॑क्षो॒हण॑ इति॑ र॑क्षः-ह॒नः । वल॒गहन॑ इति॑ वल॒ग-ह॒नः । वैष्ण॒वान् । ख॑ना॒मि । इति॑
। आ॒ह । वैष्ण॒वाः । हि । दे॒वत॑या । उ॒पर॒वा इत्यु॑प - र॒वाः । असु॑राः । वै । निर्य॑न्त
इति॑ निः - य॒न्तः । दे॒वाना॑म् । प्रा॒णेष्वि॒ति प्र - अ॒नेषु॑ । वल॒गानि॑ति॒ वल॒-गा॒न् । नीति॑ ।
अ॒ख॒न् । तान् । बा॑हुमा॒त्र इति॑ बाहु॒-मा॒त्रे । अ॒न्वि॒ति । अ॒वि॒न्दन् । तस्मा॑त् । बा॑हुमा॒त्रा इति॑
बाहु॒ - मा॒त्राः । स्वाय॑न्ते । इ॒दम् । अ॒हम् । तम् । वल॒गमि॑ति॒ वल॒ - ग॒म् । उ॒दि॒ति । व॒पामि॒ ।

57 TS 6.2.11.2

TS 6.2.11.2

Samhita Paata

यं नः समानो यमसमानो निचखानेत्याह द्वौ वाव पुरुषौ यश्चैव समानो यश्चासमानो यमेवास्मै तौ
वलङ्गं निखनंतस्तमेवोद्वपति संतृणत्ति तस्मात् संतृण्णा अन्तरतः प्राणा न सं भिनत्ति तस्मादस-
भिन्नाः प्राणा अपोऽव नयति तस्मादार्द्रा अन्तरतः प्राणा यवमतीरव नय- []

Pada Paata

यम् । नः । समानः । यम् । असमानः । निचखानिति नि-चखानं । इति । आह । द्वौ ।
वाव । पुरुषौ । यः । च । एव । समानः । यः । च । असमानः । यम् । एव । अस्मै
। तौ । वलङ्गमिति वल - गम् । निखनंत इति नि - खनंतः । तम् । एव । उदिति । वपति
। समिति । तृणत्ति । तस्मात् । संतृण्णा इति सं - तृण्णाः । अन्तरतः । प्राणा इति प्र -
अनाः । न । समिति । भिनत्ति । तस्मात् । असभिन्ना इत्यसं - भिन्नाः । प्राणा इति प्र -
अनाः । अपः । अवेति । नयति । तस्मात् । आर्द्राः । अन्तरतः । प्राणा इति प्र - अनाः
। यवमतीरिति यव - मतीः । अवेति । नयति ।

58 TS 6.2.11.3

TS 6.2.11.3

Samhita Paata

-त्यूर्ग्वै यवः प्राणा उपरवाः प्राणेष्वेवोर्जं दधाति ब्रुहिः स्तृणाति तस्माँल्लोमशा अन्तरतः प्राणा आज्येन व्याघारयति तेजो वा आज्यं प्राणा उपरवाः प्राणेष्वेव तेजो दधाति हनू वा एते यज्ञस्य यदधिषवणे न सं तृणत्य संतृण्णे हि हनू अथो खलु दीर्घसोमे सतृद्ये धृत्यै शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्विद्वान्- []

Pada Paata

ऊर्क् । वै । यवः । प्राणा इति प्र - अनाः । उपरवा इत्युप-रवाः । प्राणेष्विति प्र - अनेषु । एव । ऊर्जम् । दधाति । ब्रुहिः । अवेति । स्तृणाति । तस्मात् । लोमशाः । अन्तरतः । प्राणा इति प्र - अनाः । आज्येन । व्याघारयतीति वि - आघारयति । तेजः । वै । आज्यम् । प्राणा इति प्र - अनाः । उपरवा इत्युप - रवाः । प्राणेष्विति प्र - अनेषु । एव । तेजः । दधाति । हनू इति । वै । एते इति । यज्ञस्य । यत् । अधिषवणे इत्यधि-सवने । न । समिति । तृणति । असंतृण्णे इत्यसं - तृण्णे । हि । हनू इति । अथो इति । खलु । दीर्घसोम इति दीर्घ - सोमे । सतृद्ये इति सं-तृद्ये । धृत्यै । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्धानमिति हविः - धानम् ।

59 TS 6.2.11.4

TS 6.2.11.4

Samhita Paata

प्रा॒णा उ॒पर॒वा ह॒नू अ॒धिष॑व॒णे जि॒ह्वा च॒र्म ग्रा॒वा॒णो द॒न्ता मु॒खं मा॒हव॑नी॒यो ना॒सि॒को-त्त॒रवे॑दि-रु॒दरः॑
 स॒दो य॒दा ख॒लु वै जि॒ह्वायां दु॒श्स्व॑धि॒ स्वाद॑त्यथ॒ मुखं॑ गच्छति॒ यदा॑ मुखं॑ गच्छत्यथो॒दरं॑ गच्छति॒
 तस्मा॑द्भ॒विर्द्धाने॑ च॒र्मन्ना॑धि॒ ग्रा॒वाभि॑रभि॒षुत्याऽऽह॑वनी॒ये हु॒त्वा प्र॒त्यञ्चः॑ प॒रेत्य॑ स॒दसि॑ भक्षयन्ति॒ यो वै
 वि॒राजो॑ य॒ज्ञमु॒खे दोहं॑ वेदं॒ दुह॑ ए॒वै () ना॒मि॒यं वै वि॒राट् तस्यै॑ त्वक् च॒र्मो॒धोऽधि॑षव॒णे स्त॒ना उ॒पर॒वा
 ग्रा॒वा॒णो वृ॒श्सा ऋ॒त्विजो॑ दुहन्ति॒ सोमः॑ प॒यो य ए॒वं वेदं॑ दुह॑ ए॒वैनां॑ ॥

Pada Paata

प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । उ॒पर॒वा इत्यु॑प - र॒वाः । ह॒नू इति॑ । अ॒धिष॑व॒णे इत्य॑धि - स॒वने॑ ।
 जि॒ह्वा । च॒र्म । ग्रा॒वा॒णः । द॒न्ताः । मु॒खम् । आ॒हव॑नी॒य इत्या॑ - ह॒वनी॑यः । ना॒सि॒का ।
 उ॒त्तर॒वेदि॑रित्यु॒त्तर - वे॒दिः । उ॒दर॑म् । स॒दः । य॒दा । ख॒लु । वै । जि॒ह्वायां । दु॒श्स्व॑तिं दत् - सु
 । अधी॑ति । स्वा॒दति॑ । अथ॑ । मु॒खम् । ग॒च्छ॒ति । य॒दा । मु॒खम् । ग॒च्छ॒ति । अथ॑ । उ॒दर॑म्
 । ग॒च्छ॒ति । तस्मा॑त् । ह॒विर्धा॑न॒ इति॑ ह॒विः - धा॒ने । च॒र्मन् । अधी॑ति । ग्रा॒वाभि॑रिति॒ ग्रा॒व -
 भिः । अ॒भिषु॑त्येत्या॒भि - सु॒त्यं । आ॒हव॑नी॒य इत्या॑ - ह॒वनी॑ये । हु॒त्वा । प्र॒त्यञ्चः॑ । प॒रेत्ये॑ति॒ परा
 - इत्य॑ । स॒दसि॑ । भ॒क्षय॑न्ति । यः । वै । वि॒राज॑ इति॒ वि - रा॒जः । य॒ज्ञमु॒ख इति॑ य॒ज्ञ - मु॒खे
 । दोह॑म् । वेदं॑ । दुहे॑ । ए॒व () । ए॒नाम् । इ॒यम् । वै । वि॒राडि॑ति॒ वि - राट् । तस्यै॑ । त्वक्
 । च॒र्म । ऊ॒धः । अ॒धिष॑व॒णे इत्य॑धि-स॒वने॑ । स्त॒नाः । उ॒पर॒वा इत्यु॑प - र॒वाः । ग्रा॒वा॒णः ।
 वृ॒श्साः । ऋ॒त्विजः॑ । दुह॑न्ति । सोमः॑ । प॒यः । यः । ए॒वम् । वेदं॑ । दुहे॑ । ए॒व । ए॒नाम् ॥